

BIJLAGE I — ALGEMENE VOORWAARDEN

INHOUDSOPGAVE

BIJLAGE I — ALGEMENE VOORWAARDEN	1
INHOUDSOPGAVE	1
DEEL A - JURIDISCHE EN ADMINISTRATIEVE BEPALINGEN	5
Artikel II.1 — Definities	5
Artikel II.2 – Algemene verplichtingen en rol van de begunstigden	6
II.2.1. Algemene verplichtingen en rol van de begunstigden	6
II.2.2. Algemene verplichtingen en rol van elke begunstigde	7
II.2.3. Algemene verplichtingen en rol van de coördinator	7
Artikel II.3 — Communicatie tussen de partijen	8
II.3.1. Communicatievorm en -middelen	8
II.3.2. Datum van mededelingen	9
Artikel II.4 — Aansprakelijkheid voor schade	9
Artikel II.5 — Belangenconflicten	9
Artikel II.6 — Vertrouwelijkheid	9
Artikel II.7 — Verwerking van persoonsgegevens	10
II.7.1. Verwerking van persoonsgegevens door de Commissie	10
II.7.2. Verwerking van persoonsgegevens door de begunstigden	10
Artikel II.8 — Zichtbaarheid van Uniefinanciering	11
II.8.1. Informatie over Uniefinanciering en gebruik van het embleem van de Europese Unie	11
II.8.2. Disclaimers houdende afwijzing van de aansprakelijkheid van de Commissie	12
Artikel II.9 — Reeds bestaande rechten en eigendom en gebruik van de resultaten (inclusief intellectuele- en industriële-eigendomsrechten)	12

II.9.1. Eigendomsrechten van de begunstigden op de resultaten	12
II.9.2. Reeds bestaande rechten.....	12
II.9.3. Rechten op gebruik van de resultaten en van reeds bestaande rechten door de Unie	12
Artikel II.10 – Gunning van opdrachten die nodig zijn voor de uitvoering van de actie	13
Artikel II.11 – Uitbesteding van taken die deel uitmaken van de actie	14
Artikel II.12 — Financiële steun aan derden	15
Artikel II.13 — Wijziging van de overeenkomst.....	16
Artikel II.14 – Cessie van schuldvorderingen aan derden	16
Artikel II.15 — Overmacht	16
Artikel II.16 – Opschorting van de uitvoering van de actie	17
II.16.1. Opschorting van de uitvoering door de begunstigden.....	17
II.16.2. Opschorting van de uitvoering door de Commissie	17
II.16.3. Gevolgen van de opschorting	19
Artikel II.17 – Opzegging van de overeenkomst	19
II.17.1. Opzegging van de overeenkomst door de coördinator.....	19
II.17.2. Opzegging van de deelname van een of meerdere begunstigden door de coördinator	19
II.17.3. Opzegging van de overeenkomst of van de deelname van een of meerdere begunstigden door de Commissie.....	20
II.17.4. Gevolgen van de opzegging	23
Artikel II.18 - Toepasselijk recht, geschillenregeling en executoriale titel	25
DEEL B - FINANCIËLE BEPALINGEN	26
Artikel II.19 - Subsidiabele kosten.....	26
II.19.1. Voorwaarden voor de subsidiabiliteit van kosten	26
II.19.2. Subsidiabele directe kosten	26
II.19.3. Subsidiabele indirecte kosten	28

II.19.4. Niet-subsidiabele kosten.....	28
Artikel II.20 - Aanwijsbaarheid en verifieerbaarheid van de gedeclareerde bedragen	28
II.20.1. Declaratie van kosten en bijdragen	28
II.20.2. Registers en overige documentatie ter staving van de gedeclareerde kosten en bijdragen	29
II.20.3. Voorwaarden aan de hand waarvan de conformiteit van de kostenberekenningsmethoden wordt vastgesteld	30
Artikel II.21 – Subsidiabiliteit van kosten van entiteiten die gelieerd zijn met de begunstigden.....	31
Artikel II.22 - Budgetoverschrijvingen	31
Artikel II.23 — Niet-naleving van verslagleggingsverplichtingen.....	32
Artikel II.24 — Opschorting van betalingen en betalingstermijnen	32
II.24.1. Opschorting van betalingen	32
II.24.2. Opschorting van betalingstermijnen.....	34
Artikel II.25 – Berekening van het definitieve subsidiebedrag.....	34
II.25.1. Stap 1 — Toepassing van het vergoedingspercentage op de subsidiabele kosten en toevoeging van de niet aan de kosten gekoppelde financieringen, de bijdragen per eenheid, de bijdragen op basis van een forfaitair percentage en de vaste bijdragen	35
II.25.2. Stap 2 — Beperking tot het <i>maximumbedrag van de subsidie</i>	36
II.25.3. Stap 3 — Verlaging in verband met het beginsel dat de subsidie geen winst mag opleveren	36
II.25.4. Stap 4 — Verlaging in verband met onjuiste uitvoering of schending van andere verplichtingen	37
Artikel II.26 - Terugvordering	38
II.26.1. Terugvordering op het tijdstip van de betaling van het saldo	38
II.26.2. Terugvordering na de betaling van het saldo	38
II.26.3. Terugvorderingsprocedure	38
II.26.4. Verdragingsrente	39

II.26.5. Bankkosten	39
Artikel II.27 - Controles, audits en evaluaties.....	39
II.27.1. Technische en financiële controles, audits, tussentijdse evaluaties en eindevaluaties	39
II.27.2. Verplichting tot bewaring van documenten	40
II.27.3. Verplichting tot informatieverstrekking.....	40
II.27.4. Bezoeken ter plaatse	41
II.27.5. Contradictoire auditprocedure.....	41
II.27.6. Gevolgen van audits	41
II.27.7. Correctie van stelselmatige of terugkerende onregelmatigheden, fraude of schendingen van verplichtingen.....	41
II.27.8. Rechten van OLAF.....	44
II.27.9. Rechten van de Europese Rekenkamer en het EOM.....	44

DEEL A - JURIDISCHE EN ADMINISTRATIEVE BEPALINGEN

ARTIKEL II.1 — DEFINITIES

Voor de toepassing van de overeenkomst gelden de volgende definities:

"actie": de reeks activiteiten of het project waarvoor de subsidie is toegekend en die/dat moet worden uitgevoerd door de begunstigden zoals beschreven in bijlage I;

"schending van verplichtingen": niet-nakoming door de contractant van een of meer van zijn contractuele verplichtingen;

"vertrouwelijke gegevens of documenten": alle gegevens of documenten (in welke vorm dan ook) die een van beide partijen van de andere partij heeft ontvangen of waartoe een van beide partijen toegang heeft in het kader van de uitvoering van de overeenkomst en die door een van de partijen schriftelijk als vertrouwelijk zijn aangemerkt. Het gaat daarbij niet om openbare gegevens;

"belangenconflict": een situatie waarin de onpartijdige en objectieve uitvoering van de overeenkomst door een begunstigde in het gedrang komt als gevolg van familie- of vriendschapsbanden, politieke of nationale affiniteiten, economische belangen, andere directe of indirecte persoonlijke belangen, of andere gedeelde belangen met de Commissie of derden met betrekking tot het voorwerp van de overeenkomst;

"directe kosten": de specifieke kosten die direct verband houden met de uitvoering van de actie en die derhalve direct aan de actie kunnen worden toegerekend. Zij mogen geen indirecte kosten omvatten;

"overmacht": elke onvoorzienbare en buitengewone situatie of gebeurtenis die onafhankelijk is van de wil van de partijen en die niet kan worden toegeschreven aan een fout of een nalatigheid van een van hen of van de subcontractanten, gelieerde entiteiten of derden die financiële steun ontvangen, maar die een van de partijen verhindert een van haar verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst na te komen en die ondanks passende maatregelen onvermijdelijk blijkt te zijn. De volgende omstandigheden kunnen niet worden ingeroepen als overmacht: arbeidsconflicten, stakingen of financiële moeilijkheden, elk verzuim bij de dienstverlening, gebreken in uitrusting of materiaal of vertraging bij de beschikbaarstelling daarvan, tenzij dit zelf rechtstreeks het gevolg is van een duidelijk geval van overmacht;

"formele kennisgeving": vorm van schriftelijke communicatie tussen de partijen (per post of per e-mail), die de afzender het dwingende bewijs biedt dat het bericht aan de gespecificeerde ontvanger is afgeleverd;

"fraude": een handeling of een nalaten waarbij: valse, onjuiste of onvolledige verklaringen of documenten worden gebruikt of overgelegd, met als gevolg dat middelen of activa afkomstig van de begroting van de Unie wederrechtelijk worden ontvangen of achtergehouden; in strijd met een specifieke verplichting informatie wordt achtergehouden, met hetzelfde gevolg; of deze middelen of activa worden misbruikt door ze voor andere doelen aan te wenden dan die waarvoor ze oorspronkelijk werden toegekend;

"ernstige beroepsfout": een schending van de toepasselijke wet- of regelgeving of de ethische normen van de beroepsgroep waartoe een persoon of entiteit behoort, of elk onrechtmatig gedrag van een persoon of entiteit dat zijn of haar professionele geloofwaardigheid aantast wanneer dit gedrag blijkt geeft van kwaad opzet of grove nalatigheid;

"uitvoeringsperiode": de periode van de uitvoering van de activiteiten die deel uitmaken van de actie, zoals vastgesteld in artikel I.2.2;

"indirecte kosten": de kosten die geen specifieke, direct met de uitvoering van de actie verband houdende kosten zijn en die derhalve niet direct aan de actie kunnen worden toegerekend. Zij mogen geen kosten omvatten die aanwijsbaar zijn of gedeclareerd zijn als subsidiabele directe kosten;

"onregelmatigheid": elke inbreuk op een bepaling van het Unierecht die voortvloeit uit een handeling of een nalaten van een begunstigde waardoor de begroting van de Unie wordt of zou kunnen worden benadeeld;

"maximumbedrag van de subsidie": de maximale Uniebijdrage aan de actie, zoals bepaald in artikel I.3.1;

"reeds bestaand materiaal": materialen, documenten, technologieën of knowhow die reeds bestonden op het ogenblik dat de begunstigde ze gebruikte voor de productie van een resultaat in het kader van de uitvoering van de actie;

"reeds bestaande rechten": alle industriële- en intellectuele-eigendomsrechten op reeds bestaand materiaal; het kan gaan om eigendomsrechten, licentierechten en/of gebruiksrechten van de begunstigde of eventuele derden;

"gelieerde persoon": een natuurlijke persoon of rechtspersoon die lid is van het bestuurs-, leidinggevend of toezichhoudend orgaan van de begunstigde of die vertegenwoordigings-, beslissings- of controlebevoegdheid ten aanzien van de begunstigde heeft;

"aanvangsdatum": de datum waarop met de uitvoering van de actie wordt begonnen, zoals bepaald in artikel I.2.2;

"subcontract": een aanbestedingscontract in de zin van artikel II.10, dat betrekking heeft op de uitvoering door een derde van taken die deel uitmaken van de actie zoals beschreven in bijlage II.

ARTIKEL II.2 – ALGEMENE VERPLICHTINGEN EN ROL VAN DE BEGUNSTIGDEN

II.2.1. Algemene verplichtingen en rol van de begunstigden

De begunstigden:

- a) zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de uitvoering van de *actie* conform de overeenkomst. Wanneer een begunstigde verzuimt om zijn deel van de *actie* uit te voeren, worden de overige begunstigden verantwoordelijk voor de uitvoering van dat deel (maar zonder verhoging van het *maximumbedrag van de subsidie*);

- b) moeten gezamenlijk of afzonderlijk voldoen aan de wettelijke verplichtingen die op hen rusten krachtens het Europese, internationale en nationale recht;
- c) moeten passende interne regelingen treffen voor de correcte uitvoering van de *actie*. Die regelingen moeten in overeenstemming zijn met de bepalingen van de overeenkomst. Wanneer dat is voorgeschreven in de bijzondere voorwaarden, moeten deze regelingen worden neergelegd in een interne samenwerkingsovereenkomst tussen de begunstigden.

II.2.2. Algemene verplichtingen en rol van elke begunstigde

Elke begunstigde:

- a) moet de coördinator onmiddellijk in kennis stellen van elke hem bekende gebeurtenis of omstandigheid die de uitvoering van de *actie* kan beïnvloeden of vertragen;
- b) moet de coördinator onmiddellijk in kennis stellen van:
 - (i) elke wijziging van zijn juridische, financiële, technische of organisatorische situatie, van elke wijziging betreffende de zeggenschap over hem, en van elke wijziging van zijn naam, adres of wettelijke vertegenwoordiger;
 - (ii) elke wijziging van de juridische, financiële, technische of organisatorische situatie van een gelieerde entiteit, van elke wijziging betreffende de zeggenschap over een gelieerde entiteit, en van elke wijziging van de naam, het adres of de wettelijke vertegenwoordiger van een gelieerde entiteit;
 - (iii) elke wijziging met betrekking tot de in artikel 136 van Verordening (EU, Euratom) 2018/1046 genoemde uitsluitingssituaties, ook wat betreft zijn gelieerde entiteiten;
- c) moet de coördinator tijdig de volgende elementen verstrekken:
 - i) de nodige gegevens voor het opstellen van de verslagen, de financiële staten en andere documenten als bedoeld in de overeenkomst;
 - ii) alle documenten die nodig zijn voor audits, controles of evaluaties als bedoeld in artikel II.27;
 - iii) alle andere informatie die krachtens de overeenkomst aan de Commissie moet worden verstrekt, tenzij in de overeenkomst wordt voorgeschreven dat dergelijke informatie rechtstreeks door de begunstigde moet worden verstrekt.

II.2.3. Algemene verplichtingen en rol van de coördinator

De coördinator:

- a) moet toezien op de uitvoering van de *actie* teneinde ervoor te zorgen dat de *actie* wordt uitgevoerd conform de voorwaarden van de overeenkomst;
- b) is de tussenpersoon voor alle communicatie tussen de begunstigden en de Commissie, tenzij in de overeenkomst anders is bepaald. De coördinator:

- i) moet meer bepaald de Commissie onmiddellijk in kennis stellen van:
- elke wijziging van de naam, het adres, de wettelijke vertegenwoordiger van een begunstigde of een gelieerde entiteit;
 - elke wijziging van de juridische, financiële, technische of organisatorische situatie van een begunstigde of een gelieerde entiteit of van elke wijziging betreffende de zeggenschap over een begunstigde of een gelieerde entiteit;
 - elke hem bekende gebeurtenis of omstandigheid die de uitvoering van de *actie* kan beïnvloeden of vertragen;
 - elke wijziging met betrekking tot de in artikel 136 van Verordening (EU, Euratom) 2018/1046 genoemde uitsluitingssituaties voor een begunstigde of een gelieerde entiteit;
- ii) is meer bepaald verantwoordelijk voor het verstrekken aan de Commissie van alle krachtens de overeenkomst vereiste documenten en informatie, tenzij in de overeenkomst anders is bepaald. Wanneer informatie wordt verlangd van de andere begunstigden, is de coördinator verantwoordelijk voor het verzamelen en controleren van deze informatie voordat hij ze doorgeeft aan de Commissie;
- c) moet de passende regelingen treffen voor het verlenen van de krachtens de overeenkomst vereiste financiële garanties;
- d) moet de betalingsverzoeken opstellen, conform de overeenkomst;
- e) moet ervoor zorgen dat, wanneer hij namens alle begunstigden als enige ontvanger van de betalingen is aangewezen, alle passende betalingen zonder onnodige vertraging aan de andere begunstigden worden gedaan;
- f) is verantwoordelijk voor het verstrekken van alle documenten die nodig zijn voor controles en audits die worden gestart vóór de betaling van het saldo of alle documenten die nodig zijn voor evaluaties, conform het bepaalde in artikel II.27.

De coördinator mag zijn taken geheel noch gedeeltelijk uitbesteden aan de andere begunstigden of een andere partij.

ARTIKEL II.3 — COMMUNICATIE TUSSEN DE PARTIJEN

II.3.1. Communicatievorm en -middelen

Alle mededelingen in verband met de overeenkomst of de uitvoering ervan moeten:

- (a) schriftelijk (op papier of in elektronische vorm) worden gedaan;
- (b) het nummer van de overeenkomst vermelden, en
- (c) worden gedaan met gebruikmaking van de in artikel I.6 vermelde contactgegevens.

Indien een partij binnen een redelijke termijn verzoekt om een bevestiging op papier van een elektronische mededeling, moet de afzender zo spoedig mogelijk een originele, ondertekende papieren versie van de mededeling verstrekken.

II.3.2. Datum van mededelingen

Mededelingen worden geacht te zijn gedaan wanneer zij door de ontvangende partij zijn ontvangen, tenzij in de overeenkomst wordt bepaald dat de mededeling wordt geacht te zijn gedaan op de datum waarop de mededeling is verzonden.

Een e-mail wordt geacht door de ontvangende partij te zijn ontvangen op de dag van de verzending van die e-mail, mits zij is verzonden naar het in artikel I.6 genoemde e-mailadres. De verzendende partij moet de datum van verzending kunnen aantonen. Indien de verzendende partij het bericht ontvangt dat de e-mail niet kon worden afgeleverd, moet zij alles in het werk stellen om ervoor te zorgen dat de andere partij de mededeling daadwerkelijk per e-mail of per post ontvangt. In een dergelijk geval wordt de verzendende partij niet geacht te zijn tekortgeschoten in haar verplichting om de betrokken mededeling binnen een bepaalde termijn te verzenden.

Per post of per koerierdienst aan de Commissie toegezonden mededelingen worden geacht door de Commissie te zijn ontvangen op de datum waarop deze zijn geregistreerd door de in artikel I.6.1 genoemde bevoegde dienst.

Formele kennisgevingen worden geacht door de ontvangende partij te zijn ontvangen op de datum van ontvangst vermeld op het bewijs dat de verzendende partij heeft ontvangen en waaruit blijkt dat het bericht aan de gespecificeerde ontvanger is afgeleverd.

ARTIKEL II.4 — AANSPRAKELIJKHEID VOOR SCHADE

II.4.1. De Commissie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor schade veroorzaakt of geleden door een van de begunstigden, waaronder schade toegebracht aan derden als gevolg van of tijdens de uitvoering van de *actie*.

II.4.2. Behalve in het geval van *overmacht*, moeten de begunstigden alle schade die de Commissie lijdt als gevolg van de uitvoering van de actie of omdat de *actie* niet volledig in overeenstemming met de overeenkomst is uitgevoerd, vergoeden.

ARTIKEL II.5 — BELANGENCONFLICTEN

II.5.1. De begunstigden moeten alle nodige maatregelen nemen om *belangenconflicten* te voorkomen.

II.5.2. De begunstigden moeten de Commissie onverwijld in kennis stellen van elke situatie die aanleiding geeft of kan geven tot een *belangenconflict*. Zij moeten onmiddellijk alle nodige maatregelen nemen om deze situatie te verhelpen.

De Commissie kan erop toezien dat de genomen maatregelen passend zijn en kan verlangen dat er binnen een bepaalde termijn extra maatregelen worden genomen.

ARTIKEL II.6 — VERTROUWELIJKHEID

II.6.1. Gedurende de uitvoering van de *actie* en tot vijf jaar na de betaling van het saldo, moeten de partijen alle *vertrouwelijke gegevens en documenten* vertrouwelijk behandelen.

II.6.2. Een partij mag *vertrouwelijke gegevens en documenten* alleen met de voorafgaande schriftelijke toestemming van de andere partij gebruiken voor andere doeleinden dan om haar verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst na te komen.

II.6.3. De vertrouwelijkheidsverplichtingen zijn niet van toepassing indien:

- (a) de bekendmakende partij ermee instemt de andere partij vrij te stellen van die verplichtingen;
- (b) de *vertrouwelijke gegevens of documenten* openbaar worden gemaakt op een andere wijze dan door een schending van de vertrouwelijkheidsverplichtingen;
- (c) de bekendmaking van de *vertrouwelijke gegevens of documenten* wettelijk verplicht is.

ARTIKEL II.7 — VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS

II.7.1. Verwerking van persoonsgegevens door de Commissie

Alle persoonsgegevens die in de overeenkomst voorkomen, moeten door de Commissie worden verwerkt met inachtneming van Verordening (EU) 2018/1725¹.

Die gegevens mogen door de in artikel I.6 genoemde dienst, die verantwoordelijk is voor de gegevensverwerking, uitsluitend wordt verwerkt voor de uitvoering, het beheer en de follow-up van de overeenkomst of ter bescherming van de financiële belangen van de Unie, met inbegrip van controles, audits en onderzoeken overeenkomstig artikel II.27.

De begunstigden hebben het recht op inzage, rectificatie of wissing van de eigen persoonsgegevens en het recht op beperking van de desbetreffende verwerking of, in voorkomend geval, het recht op gegevensoverdraagbaarheid of het recht tegen de gegevensverwerking bezwaar te maken overeenkomstig Verordening (EU) 2018/1725. Daartoe moeten zij eventuele vragen over de verwerking van hun persoonsgegevens toezenden aan de in I.6 genoemde dienst, die verantwoordelijk is voor de gegevensverwerking.

De begunstigden hebben het recht om zich te allen tijde tot de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming te wenden.

II.7.2. Verwerking van persoonsgegevens door de begunstigden

De begunstigden moeten persoonsgegevens die onder het werkingsgebied van de overeenkomst vallen, verwerken overeenkomstig de gegevensbeschermingsvoorschriften van het Unierecht en het nationale recht (waaronder voorschriften inzake machtiging en kennisgeving).

De begunstigden mogen hun personeel slechts toegang verlenen tot gegevens voor zover dat strikt noodzakelijk is voor de uitvoering, het beheer en de follow-up van de overeenkomst. De begunstigde moet waarborgen dat het tot het verwerken van de persoonsgegevens

¹ Verordening (EU) 2018/1725 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de instellingen, organen en instanties van de Unie en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 45/2001 en Besluit nr. 1247/2002/EG.

gemachtigde personeel zich ertoe heeft verbonden vertrouwelijkheid in acht te nemen of door een passende wettelijke verplichting van vertrouwelijkheid is gebonden.

De begunstigen moeten passende technische en organisatorische veiligheidsmaatregelen nemen gelet op de risico's die de verwerking en de aard, de reikwijdte, de context en het doel van de verwerking van de betrokken persoonsgegevens met zich brengen. Dit is nodig om de volgende elementen te garanderen:

- (a) de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
- (b) het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen en -diensten te garanderen;
- (c) het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
- (d) een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking;
- (e) maatregelen om de doorgegeven, opgeslagen of anderszins verwerkte persoonsgegevens te beschermen tegen accidentele of onrechtmatige vernietiging, verlies, wijziging of ongeoorloofde verstrekking of toegang.

ARTIKEL II.8 — ZICHTBAARHEID VAN UNIEFINANCIERING

II.8.1. Informatie over Uniefinanciering en gebruik van het embleem van de Europese Unie

Behoudens andersluidend verzoek of andersluidende beslissing van de Commissie, moet in elke door de begunstigen gezamenlijk of individueel gedane bekendmaking of publicatie over de *actie*, met inbegrip van publiciteit op een conferentie of seminar of elk type informatie of promotiemateriaal (brochures, folders, posters, presentaties, in elektronische vorm enz.):

- (a) worden aangegeven dat de *actie* Uniefinanciering heeft ontvangen, en
- (b) het embleem van de Europese Unie worden afgebeeld.

Wanneer dat embleem samen met een ander logo wordt afgebeeld, moet het embleem van de Europese Unie goed zichtbaar zijn.

De verplichting om het embleem van de Europese Unie af te beelden, verleent de begunstigen geen recht op exclusief gebruik. Het is de begunstigen niet toegestaan zich het embleem van de Europese Unie of enig soortgelijk handelsmerk of logo toe te eigenen, hetzij door registratie hetzij op andere wijzen.

Voor de toepassing van de eerste, tweede en derde alinea en onder de daarin vastgestelde voorwaarden, mogen de begunstigen - zonder voorafgaande toestemming van de Commissie - het embleem van de Europese Unie gebruiken.

II.8.2. Disclaimers houdende afwijzing van de aansprakelijkheid van de Commissie

In elke door de begunstigen gezamenlijk of individueel gedane bekendmaking of publicatie over de *actie*, ongeacht de vorm of het gebruikte middel, moet worden vermeld:

- (a) dat hierin slechts de mening van de auteur wordt weergegeven, en
- (b) dat de Commissie niet aansprakelijk is voor het gebruik dat eventueel wordt gemaakt van de daarin opgenomen informatie.

ARTIKEL II.9 — REEDS BESTAANDE RECHTEN EN EIGENDOM EN GEBRUIK VAN DE RESULTATEN (INCLUSIEF INTELLECTUELE- EN INDUSTRIËLE-EIGENDOMSRECHTEN)

II.9.1. Eigendomsrechten van de begunstigen op de resultaten

Tenzij in de overeenkomst anders is bepaald, blijven de begunstigen eigenaar van de resultaten van de *actie*, inclusief de industriële- en intellectuele-eigendomsrechten, alsook van de verslagen en andere documenten met betrekking tot de actie.

II.9.2. Reeds bestaande rechten

Indien de Commissie de begunstigen een schriftelijk verzoek stuurt waarin wordt aangegeven welke resultaten zij van plan is te gebruiken, moeten de begunstigen:

- (a) een lijst met alle *reeds bestaande rechten* die in deze resultaten zijn opgenomen, opstellen, en
- (b) deze lijst aan de Commissie verstrekken uiterlijk bij de indiening van het verzoek om betaling van het saldo.

De begunstigen moeten ervoor zorgen dat zij of hun gelieerde entiteiten alle rechten hebben om de *reeds bestaande rechten* te gebruiken bij de uitvoering van de overeenkomst.

II.9.3. Rechten op gebruik van de resultaten en van reeds bestaande rechten door de Unie

De begunstigen kennen de Unie de volgende rechten op het gebruik van de resultaten van de *actie* toe:

- a) gebruik voor eigen doeleinden, en met name het beschikbaar stellen aan personen die voor de Commissie of andere instellingen, agentschappen en organen van de Unie werken of aan instanties van de lidstaten, alsook het kopiëren en reproduceren - geheel of gedeeltelijk in een onbeperkt aantal kopieën;
- b) reproductie: het recht de directe of indirecte, tijdelijke of duurzame, volledige of gedeeltelijke reproductie van de resultaten met welke middelen (mechanische, digitale of andere) en in welke vorm ook, toe te staan;
- c) mededeling aan het publiek: het recht elke voorstelling, demonstratie of mededeling voor het publiek van de resultaten, per draad of draadloos, met inbegrip van de beschikbaarstelling aan het publiek op zodanige wijze dat de resultaten voor leden van

het publiek op een door hen individueel gekozen plaats en tijdstip toegankelijk zijn, toe te staan; dit recht omvat tevens de mededeling en uitzending per kabel of per satelliet;

- d) verspreiding: het recht elke vorm van verspreiding onder het publiek van de resultaten of van kopieën daarvan toe te staan;
- e) aanpassing: het recht om de resultaten te wijzigen;
- f) vertaling;
- g) het recht de resultaten op te slaan en te archiveren conform de regels inzake documentenbeheer die van toepassing zijn op de Commissie, met inbegrip van digitalisering of omzetting van het format met het oog op bewaring of nieuwe gebruiksdoeleinden;
- h) wanneer de resultaten de vorm hebben van documenten: het recht het hergebruik van de documenten toe te staan overeenkomstig Besluit 2011/833/EU van de Commissie van 12 december 2011 betreffende het hergebruik van documenten van de Commissie, voor zover dat besluit van toepassing is en de documenten binnen het toepassingsgebied ervan vallen en zij niet zijn uitgesloten op grond van een bepaling ervan. Voor de toepassing van deze bepaling hebben de begrippen "hergebruik" en "document" dezelfde betekenis als in Besluit 2011/833/EU.

De bovengenoemde gebruiksrechten kunnen nader worden gespecificeerd in de bijzondere voorwaarden.

In de bijzondere voorwaarden kunnen aan de Unie aanvullende gebruiksrechten worden toegekend.

De begunstigden moeten waarborgen dat de Unie het recht heeft om de *reeds bestaande rechten* die zijn opgenomen in de resultaten van de *actie* te gebruiken. Tenzij in de bijzondere voorwaarden anders is bepaald, moeten de *reeds bestaande rechten* worden gebruikt voor dezelfde doeleinden en onder dezelfde voorwaarden als die welke gelden voor de rechten van gebruik van de resultaten van de *actie*.

Informatie over de houder van het auteursrecht moet worden toegevoegd wanneer het resultaat door de Unie wordt verspreid. De auteursrechtelijke informatie luidt als volgt: "© — jaar — naam van de houder van het auteursrecht. Alle rechten voorbehouden. Onder voorwaarden in licentie gegeven aan de Europese Unie."

Indien de begunstigden gebruiksrechten verlenen aan de Commissie, doet dat geen afbreuk aan de vertrouwelijkheidsverplichtingen uit hoofde van artikel II.6 en evenmin aan de verplichtingen van de begunstigden uit hoofde van artikel II.2.1.

ARTIKEL II.10 – GUNNING VAN OPDRACHTEN DIE NODIG ZIJN VOOR DE UITVOERING VAN DE ACTIE

II.10.1. Wanneer de begunstigden voor de uitvoering van de *actie* goederen, werken of diensten moeten aanbesteden, moeten zij de opdracht overeenkomstig hun gebruikelijke aankooppraktijken gunnen, mits de overeenkomst wordt gegund aan de economisch voordeligste inschrijving dan wel, als zulks dienstig is, aan de

inschrijving met de laagste prijs. Zij moeten daarbij elke vorm van *belangenconflict* vermijden.

De begunstigden moeten ervoor zorgen dat de Commissie, de Europese Rekenkamer en het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) hun rechten uit hoofde van artikel II.27 ook jegens de contractanten van de begunstigden kunnen uitoefenen.

II.10.2. Begunstigden die "aanbestedende diensten" in de zin van Richtlijn 2014/24/EU² of "aanbestedende instanties" in de zin van Richtlijn 2014/25/EU³ zijn, moeten voldoen aan de toepasselijke nationale voorschriften inzake overheidsopdrachten.

De begunstigden moeten ervoor zorgen dat de voorwaarden die voor hen gelden uit hoofde van de artikelen II.4, II.5, II.6 en II.9 ook gelden voor de contractanten.

II.10.3. De begunstigden blijven als enige verantwoordelijk voor de uitvoering van de *actie* en de inachtneming van de overeenkomst.

II.10.4. Indien de begunstigden hun verplichtingen uit hoofde van artikel II.10.1 schenden, worden de kosten in verband met het betrokken contract, conform het bepaalde in artikel II.19.2, onder c), d) en e), geacht niet-subsidiabel te zijn.

Indien de begunstigden hun verplichtingen uit hoofde van artikel II.10.2 schenden, kan de subsidie worden verlaagd conform artikel II.25.4.

ARTIKEL II.11 – UITBESTEDING VAN TAKEN DIE DEEL UITMAKEN VAN DE ACTIE

II.11.1. De begunstigden mogen taken die deel uitmaken van de *actie* uitbesteden. Indien zij dat doen, moeten zij, naast aan de voorwaarden van artikel II.10, ook voldoen aan de volgende voorwaarden:

- (a) de uitbesteding heeft geen betrekking op de kerntaken van de *actie*;
- (b) de uitbesteding is te verantwoorden gezien de aard van de *actie* en de eisen die de uitvoering ervan stelt;
- (c) de geraamde kosten van de uitbesteding zijn duidelijk aanwijsbaar in het in bijlage II opgenomen geraamde budget;
- (d) elke uitbesteding die niet in bijlage II staat vermeld, wordt meegedeeld door de coördinator en goedgekeurd door de Commissie. De Commissie kan haar goedkeuring verlenen:

² Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG.

³ Richtlijn 2014/25/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van opdrachten in de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en postdiensten en houdende intrekking van Richtlijn 2004/17/EG.

i) vóór de uitbesteding, indien de begunstigen verzoeken om een wijziging overeenkomstig artikel II.13, of

ii) na de uitbesteding, indien de uitbesteding:

- specifiek wordt verantwoord in het tussentijdse technische verslag of het technische eindverslag als bedoeld in de artikelen I.4.3 en I.4.4, en
- geen wijzigingen in de overeenkomst met zich meebrengt die het besluit tot toekenning van de subsidie op losse schroeven zouden kunnen zetten of inbreuk zouden kunnen maken op de gelijke behandeling van aanvragers;

(e) de begunstigen zorgen ervoor dat de voorwaarden die voor hen gelden uit hoofde van artikel II.8 ook gelden voor de subcontractanten.

II.11.2. Indien de begunstigen hun verplichtingen uit hoofde van artikel II.11.1, onder a), b), c) of d), schenden, wordt de kosten in verband met het betrokken contract geacht niet-subsidiabel te zijn, conform het bepaalde in artikel II.19.2, onder f).

Indien de begunstigen hun verplichtingen uit hoofde van artikel II.11.1, onder e), schenden, kan de subsidie worden verlaagd conform artikel II.25.4.

ARTIKEL II.12 — FINANCIËLE STEUN AAN DERDEN

II.12.1. Wanneer de begunstigen bij de uitvoering van de *actie* financiële steun aan derden moeten verlenen, moeten de begunstigen dergelijke financiële steun verlenen met inachtneming van de in bijlage II beschreven voorwaarden. Ingevolge die voorwaarden moet ten minste de volgende informatie worden verstrekt:

- (a) het maximumbedrag van de financiële steun. Die steun mag niet meer bedragen dan 60 000 EUR voor elke derde, behalve wanneer het verwezenlijken van de in bijlage I vermelde doelstelling van de *actie* anders onmogelijk of te moeilijk zou zijn;
- (b) de criteria voor het vaststellen van het precieze bedrag van de financiële steun;
- (c) een vaste lijst van de verschillende soorten activiteiten waarvoor de financiële steun kan worden verleend;
- (d) de personen of categorieën personen die in aanmerking kunnen komen voor financiële steun;
- (e) de criteria voor de verlening van de financiële steun.

II.12.2. In afwijking van artikel II.12.1, moeten de begunstigen, wanneer de financiële steun wordt verleend in de vorm van een prijs, dergelijke financiële steun verlenen met inachtneming van de in bijlage II beschreven voorwaarden. Ingevolge die voorwaarden moet ten minste de volgende informatie worden verstrekt:

- a) de subsidiabiliteits- en toewijzingscriteria;
- b) het bedrag van de prijs;
- c) de wijze van betaling.

II.12.3. De begunstigden moeten ervoor zorgen dat de voorwaarden die voor hen gelden uit hoofde van de artikelen II.4, II.5, II.6, II.8, II.9 en II.27 ook gelden voor derden die financiële steun ontvangen.

ARTIKEL II.13 — WIJZIGING VAN DE OVEREENKOMST

II.13.1. Elke wijziging van de overeenkomst moet schriftelijk geschieden.

II.13.2. De wijzigingen mogen niet tot doel of tot gevolg hebben wijzigingen in de overeenkomst aan te brengen die het besluit tot toekenning van de subsidie op losse schroeven zouden kunnen zetten of inbreuk zouden kunnen maken op de gelijke behandeling van aanvragers.

II.13.3. Elk verzoek tot wijziging moet:

- (a) naar behoren worden gemotiveerd;
- (b) vergezeld gaan van passende bewijsstukken, en
- (c) lang genoeg vóór het van kracht wordt, en in elk geval een maand vóór het verstrijken van de *uitvoeringsperiode*, worden toegezonden aan de andere partij.

Punt c) is niet van toepassing in door de verzoekende partij naar behoren gemotiveerde en door de andere partij aanvaarde gevallen.

II.13.4. Een verzoek tot wijziging namens de begunstigden moet door de coördinator worden ingediend. Indien wordt verzocht om een vervanging van de coördinator, zonder dat deze daarmee instemt, moet het verzoek worden ingediend door alle overige begunstigden en moet het vergezeld gaan van het advies van de coördinator of van het bewijs dat schriftelijk om dit advies is verzocht.

II.13.5. Wijzigingen treden in werking op de datum waarop zij door de laatste partij worden ondertekend of op de datum waarop het verzoek tot wijziging wordt goedgekeurd.

Wijzigingen worden van kracht op de datum die door de partijen is overeengekomen of, bij gebreke daarvan, op de datum waarop de wijzigingen in werking treden.

ARTIKEL II.14 – CESSIE VAN SCHULDVORDERINGEN AAN DERDEN

II.14.1. De begunstigden kunnen geen vorderingen op de Commissie aan een derde cederen, tenzij met toestemming van de Commissie op een daartoe strekkend gemotiveerd, schriftelijk verzoek van de coördinator namens de begunstigden.

Indien de Commissie de cessie niet heeft aanvaard of niet is voldaan aan de voorwaarden van de cessie, kan de cessie niet aan de Commissie worden tegengeworpen.

II.14.2. In geen geval mag een cessie de begunstigden van hun verplichtingen jegens de Commissie bevrijden.

ARTIKEL II.15 — OVERMACHT

- II.15.1.** Indien zich bij een partij een geval van *overmacht* voordoet, moet zij de andere partij onverwijld een *formele kennisgeving* sturen, met vermelding van de aard van de situatie of de gebeurtenis en de vermoedelijke duur en de te voorziene gevolgen ervan.
- II.15.2.** De partijen moeten alle nodige maatregelen nemen om de schade als gevolg van *overmacht* tot een minimum te beperken. Zij moeten alles in het werk stellen om de uitvoering van de *actie* zo spoedig mogelijk te hervatten.
- II.15.3.** De partij bij wie zich een geval van *overmacht* voordoet, mag niet worden geacht haar verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst te hebben geschonden, indien deze niet-nakoming een gevolg is van *overmacht*.

ARTIKEL II.16 – OPSCHORTING VAN DE UITVOERING VAN DE ACTIE

II.16.1. Opschorting van de uitvoering door de begunstigden

De coördinator kan namens de begunstigden de uitvoering van de *actie* geheel of gedeeltelijk opschorten indien uitzonderlijke omstandigheden, met name *overmacht*, deze uitvoering onmogelijk of buitensporig moeilijk maken.

De coördinator moet de Commissie daarvan onmiddellijk in kennis stellen, met vermelding van:

- (a) de redenen voor de opschorting, met inbegrip van nadere gegevens over de datum waarop of de periode waarin de uitzonderlijke omstandigheden zich voordeden, en
- (b) de verwachte datum van hervatting.

Zodra de omstandigheden de hervatting van de uitvoering van de *actie* door de begunstigden mogelijk maken, moet de coördinator de Commissie daarvan onmiddellijk in kennis stellen en moet hij een verzoek tot wijziging van de overeenkomst in de zin van artikel II.16.3 indienen. Deze verplichting geldt niet wanneer de overeenkomst of de deelname van een begunstigde is opgezegd conform artikel II.17.1, artikel II.17.2 of artikel II.17.3.1, onder c) of d).

II.16.2. Opschorting van de uitvoering door de Commissie

II.16.2.1. Gronden voor opschorting

De Commissie kan de uitvoering van de *actie* geheel of gedeeltelijk opschorten:

- (a) wanneer de Commissie over bewijzen beschikt dat een begunstigde zich bij de toekenningsprocedure of de uitvoering van de overeenkomst schuldig heeft gemaakt aan *onregelmatigheden, fraude of schendingen van verplichtingen*;
- (b) wanneer de Commissie over bewijzen beschikt dat een begunstigde zich schuldig heeft gemaakt aan *onregelmatigheden, fraude* of ernstige *schendingen van verplichtingen* in het kader van andere subsidies die door de Unie of de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie ("Euratom") onder soortgelijke voorwaarden zijn toegekend aan die begunstigde en wanneer die *onregelmatigheden, fraude* of *schendingen van verplichtingen* een belangrijke invloed hebben op de onderhavige subsidie, of

- (c) wanneer de Commissie een vermoeden heeft dat een begunstigde zich bij de toekenningsprocedure of de uitvoering van de overeenkomst schuldig heeft gemaakt aan *onregelmatigheden, fraude of schendingen van verplichtingen* en moet verifiëren of haar vermoeden juist is.

II.16.2.2. Opschortingsprocedure

Stap 1 — Vóór de opschorting van de uitvoering van de actie, moet de Commissie de coördinator een *formele kennisgeving* sturen waarin:

- (a) zij hem in kennis stelt van:
- (i) haar voornemen om de uitvoering op te schorten;
 - (ii) de redenen voor de opschorting;
 - (iii) de voorwaarden voor de hervatting van de uitvoering in de in artikel II.16.2.1, onder a) en b), bedoelde gevallen, en
- (b) zij hem verzoekt binnen dertig kalenderdagen na de ontvangst van de formele kennisgeving zijn opmerkingen in te dienen.

Stap 2 — Indien de Commissie geen opmerkingen ontvangt of beslist de procedure voort te zetten ondanks de ontvangen opmerkingen, moet zij aan de coördinator een *formele kennisgeving* sturen waarin zij hem in kennis stelt van:

- (a) de opschorting van de uitvoering;
- (b) de redenen voor de opschorting; en
- (c) de definitieve voorwaarden voor de hervatting van de uitvoering in de in artikel II.16.2.1, onder a) en b), bedoelde gevallen, of
- (d) de indicatieve datum van de voltooiing van de vereiste verificaties in het in artikel II.16.2.1, onder c), bedoelde geval.

De coördinator moet de overige begunstigden onmiddellijk in kennis stellen van de opschorting. De opschorting wordt van kracht vijf kalenderdagen nadat de coördinator de *formele kennisgeving* heeft ontvangen of op een in de *formele kennisgeving* vastgestelde latere datum.

In het andere geval moet de Commissie de coördinator een *formele kennisgeving* sturen waarin zij hem mededeelt dat zij de opschortingsprocedure stopzet.

II.16.2.3. Hervatting van de uitvoering

Met het oog op de hervatting van de uitvoering, moeten de begunstigden zo spoedig mogelijk voldoen aan de meegedeelde voorwaarden en moeten zij de Commissie in kennis stellen van de op dat gebied gemaakte vorderingen.

Indien aan de voorwaarden voor de hervatting van de uitvoering is voldaan of de nodige verificaties zijn uitgevoerd, moet de Commissie de coördinator een *formele kennisgeving* sturen waarin:

- (a) zij hem mededeelt dat aan de voorwaarden voor opheffing van de opschorting is voldaan, en

- (b) zij hem verzoekt een verzoek tot wijziging van de overeenkomst in de zin van artikel II.16.3 in te dienen. Deze verplichting geldt niet wanneer de overeenkomst of de deelname van een begunstigde is opgezegd conform artikel II.17.1, artikel II.17.2 of artikel II.17.3.1, onder c), g) of h).

II.16.3. Gevolgen van de opschorting

Indien de uitvoering van de *actie* kan worden hervat en de overeenkomst niet is opgezegd, moet de overeenkomst worden gewijzigd conform artikel II.13, teneinde:

- (a) de datum vast te stellen waarop de *actie* moet worden hervat;
- (b) de looptijd van de *actie* te verlengen, en
- (c) andere wijzigingen door te voeren die vereist zijn om de actie aan de nieuwe situatie aan te passen.

De opschorting wordt opgeheven vanaf de in de wijziging vastgestelde hervattingsdatum. Deze datum kan eerder zijn dan de datum waarop de wijziging in werking treedt.

De kosten die tijdens de opschortingsperiode zijn gemaakt in verband met de uitvoering van de opgeschorte *actie* of het opgeschorte deel daarvan, mogen niet worden vergoed en mogen evenmin door de subsidie worden gedekt.

De opschorting van de uitvoering van de *actie* doet geen afbreuk aan het recht van de Commissie om de overeenkomst of deelname van een begunstigde op te zeggen overeenkomstig artikel II.17.3 en om het subsidiebedrag te verlagen of ten onrechte betaalde bedragen terug te vorderen overeenkomstig de artikelen II.25.4 en II.26.

Geen van de partijen kan aanspraak maken op schadevergoeding wegens opschorting door de andere partij.

ARTIKEL II.17 – OPZEGGING VAN DE OVEREENKOMST

II.17.1. Opzegging van de overeenkomst door de coördinator

De begunstigden kunnen de overeenkomst opzeggen.

De coördinator moet aan de Commissie een *formele kennisgeving* van de opzegging sturen, met vermelding van:

- (a) de redenen voor de opzegging; en
- (b) de datum waarop de opzegging van kracht wordt. Deze datum moet na de datum van de *formele kennisgeving* liggen.

Indien de coördinator de redenen voor de opzegging niet vermeldt of indien de Commissie van mening is dat de vermelde redenen de opzegging niet rechtvaardigen, wordt de overeenkomst geacht onrechtmatig te zijn opgezegd.

De opzegging wordt van kracht op de in de *formele kennisgeving* vermelde datum.

II.17.2. Opzegging van de deelname van een of meerdere begunstigden door de coördinator

De deelname van een of meerdere begunstigden kan door de coördinator op verzoek van de betrokken begunstigde of namens de andere begunstigden worden opgezegd.

De coördinator moet aan de Commissie een *formele kennisgeving* van de opzegging sturen en moet de bij de opzegging betrokken begunstigde daarvan in kennis stellen.

Indien de deelname van de coördinator wordt opgezegd, zonder dat deze daarmee instemt, moet de *formele kennisgeving* worden ingediend door een andere begunstigde (namens de andere begunstigden).

In de *formele kennisgeving* moeten de volgende elementen worden opgenomen:

- (a) de redenen voor de opzegging;
- (b) het advies van de bij de opzegging betrokken begunstigde (of het bewijs dat schriftelijk om dit advies is verzocht);
- (c) de datum waarop de opzegging van kracht wordt. Deze datum moet na de datum van de *formele kennisgeving* liggen; en
- (d) een verzoek tot wijziging als bedoeld in artikel II.17.4.2, onder a).

Indien de coördinator of de begunstigde de redenen voor de opzegging niet vermeldt of indien de Commissie van mening is dat de vermelde redenen de opzegging niet rechtvaardigen, wordt de deelname geacht onrechtmatig te zijn opgezegd.

De opzegging wordt van kracht op de in de *formele kennisgeving* vermelde datum.

II.17.3. Opzegging van de overeenkomst of van de deelname van een of meerdere begunstigden door de Commissie

II.17.3.1. Gronden voor opzegging

De Commissie kan de overeenkomst of de deelname van een of meerdere begunstigden opzeggen:

- (a) wanneer een juridische, financiële, technische of organisatorische wijziging bij de begunstigde of een wijziging betreffende de zeggenschap over de begunstigde ingrijpende gevolgen kan hebben voor de uitvoering van de overeenkomst dan wel het besluit tot toekenning van de subsidie op losse schroeven zet, of wanneer het besluit tot toekenning van de subsidie door een wijziging met betrekking tot de in artikel 136 van Verordening (EU, Euratom) 2018/1046 vermelde uitsluitingssituaties op losse schroeven wordt gezet;
- (b) wanneer de wijzigingen in de overeenkomst die nodig zijn na de opzegging van de deelname van een of meerdere begunstigden het besluit tot toekenning van de subsidie op losse schroeven zouden kunnen zetten of inbreuk zouden kunnen maken op de gelijke behandeling van aanvragers;
- (c) wanneer de begunstigden, een *gelieerde persoon* of een natuurlijke persoon die essentieel is voor de toekenning of uitvoering van de overeenkomst zich schuldig hebben gemaakt aan ernstige *schendingen van verplichtingen*, met inbegrip van een onjuiste uitvoering van de *actie* zoals beschreven in bijlage I;

- (d) wanneer de uitvoering van de *actie* wordt verhinderd of is opgeschort als gevolg van *overmacht* of uitzonderlijke omstandigheden, en:
- (i) hervatting onmogelijk is, of
 - (ii) de noodzakelijke wijzigingen in de overeenkomst het besluit tot toekenning van de subsidie op losse schroeven zouden kunnen zetten of inbreuk zouden kunnen maken op de gelijke behandeling van aanvragers;
- (e) wanneer een begunstigde of een natuurlijke persoon of rechtspersoon die onbeperkt aansprakelijk is voor de schulden van die begunstigde:
- (i) failliet is verklaard of onderworpen is aan insolventie- of liquidatieprocedures, of wanneer zijn activa worden beheerd door een curator of een gerecht, of wanneer hij een regeling met schuldeisers heeft getroffen, wanneer zijn bedrijfsactiviteiten zijn geschorst of wanneer hij in een andere vergelijkbare toestand verkeert als gevolg van een soortgelijke procedure uit hoofde van het Unierecht of het nationale recht;
 - (ii) zijn uit het toepasselijke recht voortvloeiende verplichtingen tot betaling van belastingen of socialezekerheidsbijdragen niet nakomt;
- (f) wanneer een begunstigde, een *gelieerde persoon* of een natuurlijke persoon die essentieel is voor de toekenning of uitvoering van de overeenkomst zich schuldig heeft gemaakt aan:
- (i) een *ernstige beroepsfout*, vastgesteld op elke grond die aannemelijk kan worden gemaakt;
 - (ii) fraude;
 - (iii) corruptie;
 - (iv) gedragingen die verband houden met een criminele organisatie;
 - (v) het witwassen van geld;
 - (vi) misdrijven in verband met terrorisme (met inbegrip van terrorismefinanciering);
 - (vii) kinderarbeid of andere strafbare feiten op het gebied van mensenhandel;
- (g) wanneer de Commissie over bewijzen beschikt dat een begunstigde of een *gelieerde persoon* of een natuurlijke persoon die essentieel is voor de toekenning of uitvoering van de overeenkomst zich bij de toekenningsprocedure of de uitvoering van de overeenkomst schuldig heeft gemaakt aan *onregelmatigheden*, *fraude* of *schendingen van verplichtingen*, zoals wanneer die begunstigde, *gelieerde persoon* of natuurlijke persoon onjuiste informatie heeft verstrekt of heeft verzuimd de vereiste informatie te verstrekken;
- (h) wanneer de Commissie over bewijzen beschikt dat een begunstigde zich schuldig heeft gemaakt aan stelselmatige of terugkerende *onregelmatigheden*, *fraude* of ernstige *schendingen van verplichtingen* in het kader van andere subsidies die door de Unie of Euratom onder soortgelijke voorwaarden zijn toegekend en die *onregelmatigheden*, *fraude* of *schendingen van verplichtingen* een belangrijke invloed hebben op de onderhavige subsidie;
- (i) wanneer een begunstigde of een *gelieerde persoon* of een natuurlijke persoon die essentieel is voor de toekenning of uitvoering van de overeenkomst in een andere

jurisdictie een entiteit heeft opgericht met de bedoeling om fiscale, sociale of andere wettelijke verplichtingen te omzeilen in de jurisdictie waar de statutaire zetel, het hoofdbestuur of de hoofdvestiging is gevestigd;

- (j) wanneer een begunstigde of een *gelieerde persoon* die essentieel is voor de toekenning of uitvoering van de overeenkomst is opgericht met de bedoeling als vermeld onder i), of
- (k) wanneer de Commissie een begunstigde, via de coördinator, in een *formele kennisgeving* heeft gevraagd om de deelname van een gelieerde entiteit te beëindigen omdat die gelieerde entiteit zich in een situatie bevindt als bedoeld onder e) tot en met j) en die begunstigde niet heeft verzocht om een wijziging houdende beëindiging van de deelname van die entiteit en houdende herverdeling van de taken van die entiteit.

II.17.3.2. Opzeggingsprocedure

Stap 1 - Alvorens de overeenkomst of de deelname van een of meerdere begunstigen op te zeggen, moet de Commissie de coördinator een formele kennisgeving sturen waarin:

- (a) zij hem in kennis stelt van:
 - (i) haar voornemen tot opzegging;
 - (ii) de redenen voor de opzegging; en
- (b) zij hem verzoekt binnen vijfenveertig kalenderdagen na de ontvangst van de formele kennisgeving:
 - (i) opmerkingen in te dienen namens alle begunstigen, en
 - (ii) in het in artikel II.17.3.1, onder c), bedoelde geval, de Commissie in kennis te stellen van de maatregelen die de nakoming van de verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst moeten waarborgen.

Stap 2 — Indien de Commissie geen opmerkingen ontvangt of beslist de procedure voort te zetten ondanks de ontvangen opmerkingen, stuurt zij de coördinator een *formele kennisgeving* waarin zij hem in kennis stelt van de opzegging en van de datum waarop de opzegging van kracht wordt. De coördinator moet de overige begunstigen onmiddellijk in kennis stellen van de opzegging.

In het andere geval moet de Commissie de coördinator een *formele kennisgeving* sturen waarin zij hem mededeelt dat zij de opzeggingsprocedure stopzet.

De opzegging wordt van kracht:

- (a) voor opzeggingen overeenkomstig artikel II.17.3.1, onder a), b), c) en e): op de dag die is vermeld in de *formele kennisgeving* van de opzegging als bedoeld in de tweede alinea (d.w.z. de bovenvermelde stap 2);
- (b) voor opzeggingen overeenkomstig artikel II.17.3.1, onder d) en f), en onder g) tot en met j): op de dag volgend op datum waarop de coördinator de *formele kennisgeving* van de opzegging als bedoeld in de tweede alinea (d.w.z. de bovenvermelde stap 2) ontvangt.

II.17.4. Gevolgen van de opzegging

II.17.4.1. Gevolgen van de opzegging van de overeenkomst

Binnen zestig kalenderdagen vanaf de dag waarop de opzegging van kracht wordt, moet de coördinator een verzoek tot betaling van het saldo als bedoeld in artikel I.4.4 indienen.

Indien de Commissie het verzoek tot betaling van het saldo niet binnen de bovengenoemde termijn heeft ontvangen, worden alleen de kosten of bijdragen die zijn opgenomen in een goedgekeurd technisch verslag en, in voorkomend geval, een goedgekeurde financiële staat, vergoed of door de subsidie gedekt.

Indien de overeenkomst door de Commissie wordt opgezegd omdat de coördinator zijn verplichting om het betalingsverzoek in te dienen niet is nagekomen, mag de coördinator na de opzegging geen betalingsverzoek meer indienen. In dat geval is de tweede alinea van toepassing.

De Commissie berekent op basis van de ingediende verslagen het in artikel II.25 bedoelde definitieve subsidiebedrag en het in artikel I.4.5 bedoelde saldo. Er mag alleen rekening worden gehouden met de activiteiten die zijn ondernomen vóór de datum waarop de opzegging van kracht wordt of vóór de einddatum van de in artikel I.2.2 genoemde *uitvoeringsperiode*, naar gelang welke datum eerder valt. Wanneer de subsidie de vorm aanneemt van een terugbetaling van werkelijk gemaakte kosten overeenkomstig artikel I.3.2, onder a), i), worden alleen de kosten die zijn gemaakt voordat de opzegging van kracht wordt, vergoed of door de subsidie gedekt. De kosten in verband met contracten die pas na de opzegging worden uitgevoerd, worden niet in aanmerking genomen en worden niet vergoed en evenmin door de subsidie gedekt.

De Commissie kan de subsidie verlagen overeenkomstig artikel II.25.4:

- (a) in het geval van een onrechtmatige opzegging van de overeenkomst door de coördinator in de zin van artikel II.17.1, of
- (b) in het geval van een opzegging van de overeenkomst door de Commissie op een van de gronden vermeld in artikel II.17.3.1, onder c) en f), en onder g) tot en met j).

Geen van de partijen kan aanspraak maken op schadevergoeding wegens opzegging van de overeenkomst door de andere partij.

Na de opzegging blijven de verplichtingen van de begunstigden van toepassing, met name de verplichtingen uit hoofde van de artikelen I.4, II.6, II.8, II.9, II.14 en II.27 en eventueel aanvullende bepalingen betreffende het gebruik van de resultaten, zoals vastgesteld in de bijzondere voorwaarden.

II.17.4.2. Gevolgen van de opzegging van de deelname van een of meerdere begunstigden

a) De coördinator moet een verzoek tot wijziging indienen, met inbegrip van:

- (i) een voorstel voor de herverdeling van de taken van de bij de opzegging betrokken begunstigde(n), en

- (ii) indien nodig, de toevoeging van een of meerdere nieuwe begunstigden die alle rechten en verplichtingen van de betrokken begunstigde(n) uit hoofde van de overeenkomst overnemen.

Indien de Commissie de deelname van een begunstigde opzegt, moet de coördinator het verzoek tot wijziging indienen binnen zestig kalenderdagen vanaf de dag waarop de opzegging van kracht wordt.

Indien de coördinator de deelname van een begunstigde opzegt, moet het verzoek tot wijziging worden opgenomen in de *formele kennisgeving* van de opzegging als bedoeld in artikel II.17.2.

Indien de opzegging van kracht wordt na het verstrijken van de *uitvoeringsperiode*, hoeft er geen verzoek tot wijziging te worden ingediend, tenzij de betrokken begunstigde de coördinator is. In dat geval moet in het verzoek tot wijziging een nieuwe coördinator worden voorgesteld.

Indien het verzoek tot wijziging door de Commissie wordt afgewezen, kan de overeenkomst conform artikel II.17.3.1, onder b), worden opgezegd. Het verzoek tot wijziging kan worden afgewezen indien het het besluit tot toekenning van de subsidie op losse schroeven zet of indien het inbreuk maakt op de gelijke behandeling van aanvragers.

b) De bij de opzegging betrokken begunstigde moet bij de coördinator:

- (i) een technisch verslag indienen, alsook
- (ii) indien van toepassing, een financiële staat betreffende de periode vanaf het einde van de laatste verslagperiode tot de datum waarop de opzegging van kracht wordt.

De coördinator moet deze informatie opnemen in het betalingsverzoek betreffende de volgende verslagperiode.

Er mag alleen rekening worden gehouden met de activiteiten die zijn ondernomen vóór de datum waarop de opzegging van kracht wordt. Wanneer de subsidie de vorm aanneemt van een terugbetaling van werkelijk gemaakte kosten overeenkomstig artikel I.3.2, onder a), i), worden alleen de kosten die door de betrokken begunstigde zijn gemaakt voordat de opzegging van kracht wordt, vergoed of door de subsidie gedekt. De kosten in verband met contracten die pas na de opzegging worden uitgevoerd, worden niet vergoed en evenmin door de subsidie gedekt.

De Commissie kan de subsidie verlagen overeenkomstig artikel II.25.4:

- (a) in het geval van een onrechtmatige opzegging van de deelname van een begunstigde door de coördinator in de zin van artikel II.17.2, of
- (b) in het geval van een opzegging van de deelname van een begunstigde door de Commissie op een van de gronden vermeld in artikel II.17.3.1, onder c), f), g), h) of i).

Geen van de partijen kan aanspraak maken op schadevergoeding wegens opzegging van de deelname van een begunstigde door de andere partij.

Na de opzegging blijven de verplichtingen van de betrokken begunstigde van toepassing, met name de verplichtingen uit hoofde van de artikelen I.4, II.6, II.8, II.9, II.14 en II.27 en

eventueel aanvullende bepalingen betreffende het gebruik van de resultaten, zoals vastgesteld in de bijzondere voorwaarden.

ARTIKEL II.18 - TOEPASSELIJK RECHT, GESCHILLENREGELING EN EXECUTORIALE TITEL

II.18.1. Op de overeenkomst is het Unierecht van toepassing, zo nodig aangevuld met het recht van België.

II.18.2. Conform artikel 272 VWEU is het Gerecht en, in hogere voorziening, het Hof van Justitie van de Europese Unie exclusief bevoegd om kennis te nemen van elk geschil tussen de Unie en elke begunstigde over de uitlegging, de toepassing of de geldigheid van deze overeenkomst waarvoor geen minnelijke schikking kan worden bereikt.

II.18.3. Overeenkomstig artikel 299 VWEU kan de Commissie voor terugvorderingen in de zin van artikel II.26 een besluit dat executoriale titel vormt, vaststellen om geldelijke verplichtingen op te leggen aan personen, met uitzondering van de staten.

Tegen een dergelijk besluit kan overeenkomstig artikel 263 VWEU *beroep* worden ingesteld bij het Gerecht van de Europese Unie.

DEEL B - FINANCIËLE BEPALINGEN

ARTIKEL II.19 - SUBSIDIABELE KOSTEN

II.19.1. Voorwaarden voor de subsidiabiliteit van kosten

Subsidiabele kosten van de *actie* zijn de door de begunstigde werkelijk gemaakte kosten die aan de volgende criteria voldoen:

- (a) zij worden gemaakt tijdens de *uitvoeringsperiode*, met uitzondering van de kosten met betrekking tot het verzoek tot betaling van het saldo en de desbetreffende bewijsstukken, als bedoeld in artikel I.4.4;
- (b) zij zijn opgenomen in het geraamde budget van de *actie*. Het geraamde budget is opgenomen in bijlage II;
- (c) zij zijn gemaakt in samenhang met de *actie* zoals beschreven in bijlage I en zijn nodig voor de uitvoering ervan;
- (d) zij zijn aanwijsbaar en verifieerbaar en zijn met name opgenomen in de boekhouding van de begunstigde, en zij zijn vastgesteld overeenkomstig de boekhoudkundige normen die van toepassing zijn in het land waar de begunstigde is gevestigd en overeenkomstig de gebruikelijke kostenberekeningsmethoden van de begunstigde;
- (e) zij voldoen aan de voorschriften van de toepasselijke fiscale en sociale wetgeving; en
- (f) zij zijn redelijk en gerechtvaardigd en voldoen aan het beginsel van goed financieel beheer, met name wat zuinigheid en efficiëntie betreft.

II.19.2. Subsidiabele directe kosten

Om subsidiabel te zijn, moeten de *directe kosten* van de *actie* voldoen aan de in artikel II.19.1 genoemde subsidiabiliteitsvoorwaarden.

Met name de volgende kostencategorieën zijn subsidiabele *directe kosten*, mits zij voldoen aan de in artikel II.19.1 genoemde subsidiabiliteitsvoorwaarden en aan de volgende voorwaarden:

- a) de kosten van personeel dat op grond van een arbeidsovereenkomst of een soortgelijk aanstellingsbesluit voor de begunstigde werkt en de *actie* uitvoert, voor zover deze kosten niet meer bedragen dan hetgeen de begunstigde normaliter als lonen uitbetaalt.

Deze kosten omvatten de feitelijke salarissen plus de sociale premies en andere wettelijke loonkosten. Deze kosten kunnen ook aanvullende bezoldigingen omvatten, met inbegrip van betalingen op basis van aanvullende contracten, ongeacht de aard van die contracten, mits deze bezoldigingen consequent en ongeacht de gebruikte financieringsbron worden betaald telkens wanneer soortgelijk werk of soortgelijke expertise vereist is.

De kosten van natuurlijke personen die op basis van een andere overeenkomst dan een arbeidsovereenkomst voor de begunstigde werken of die tegen betaling door een derde bij de begunstigde zijn gedetacheerd, kunnen ook onder dergelijke personeelskosten worden opgenomen, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- (i) de persoon werkt onder voorwaarden die vergelijkbaar zijn met die van een werknemer (met name wat betreft de wijze waarop het werk wordt

georganiseerd, de taken die worden uitgevoerd en de lokalen waar de taken worden uitgevoerd);

(ii) het resultaat van het werk is eigendom van de begunstigde (tenzij bij wijze van uitzondering anders is overeengekomen), en

(iii) de kosten verschillen niet significant van de kosten van personeel dat soortgelijke taken uitvoert op grond van een arbeidsovereenkomst met de begunstigde;

- b) de reiskosten en de bijbehorende verblijfkosten, mits deze kosten overeenkomen met hetgeen de begunstigde normaliter als reiskosten betaalt;
- c) de afschrijvingskosten van materieel of andere activa (nieuw of tweedehands), zoals opgenomen in de boekhouding van de begunstigde, mits de activa:
 - i) worden afgeschreven overeenkomstig de internationale boekhoudkundige normen en de gebruikelijke boekhoudmethoden van de begunstigde, en
 - ii) zijn aangekocht overeenkomstig artikel II.10.1, mits de aankoop plaatsvond tijdens de *uitvoeringsperiode*.

De kosten van huur of leasing van materieel of andere activa zijn ook subsidiabel, mits deze kosten niet hoger zijn dan de afschrijvingskosten van soortgelijk materieel of soortgelijke activa en er daaronder geen financieringsvergoeding is begrepen.

Alleen het gedeelte van de afschrijvings-, huur- of leasingkosten dat betrekking heeft op de *uitvoeringsperiode* en overeenstemt met het eigenlijke gebruik voor de actie mag in aanmerking worden genomen wanneer de subsidiabele kosten worden vastgesteld. Bij wijze van uitzondering kunnen conform de bijzondere voorwaarden alle kosten van de aankoop van materieel subsidiabel zijn, mits dat gerechtvaardigd is door de aard van de *actie* en de omstandigheden van het gebruik van het materieel of de activa;

- d) de kosten van verbruiksgoederen en benodigdheden, mits die:
 - i) zijn aangekocht conform artikel II.10.1, en
 - ii) direct bestemd zijn voor de *actie*;
- e) de kosten die direct voortvloeien uit de vereisten van de overeenkomst (verspreiding van informatie, specifieke evaluatie van de *actie*, audits, vertalingen, reproducties), inclusief de kosten van de gevraagde financiële garanties, mits de desbetreffende diensten zijn aangekocht conform artikel II.10.1;
- f) de kosten van *subcontracten* in de zin van artikel II.11, mits aan de voorwaarden van artikel II.11.1, onder a), b), c) en d), is voldaan;
- g) de kosten van financiële steun aan derden in de zin van artikel II.12, mits aan de voorwaarden van dat artikel is voldaan;

- h) door de begunstigde betaalde belastingen, heffingen en rechten, met name de belasting over de toegevoegde waarde (btw), mits deze onder de subsidiabele *directe kosten* zijn begrepen en behoudens andersluidende bepaling in de overeenkomst.

II.19.3. Subsidiabele indirecte kosten

Om subsidiabel te zijn, moeten de *indirecte kosten* van de *actie* een eerlijk gedeelte van de totale overheadkosten van de begunstigde vormen en moeten zij voldoen aan de in artikel II.19.1 vastgestelde subsidiabiliteitsvoorwaarden.

Tenzij in artikel I.3.2 anders is bepaald, moeten de subsidiabele *indirecte kosten* worden gedeclareerd op basis van een forfaitair percentage van 7 % van de totale subsidiabele *directe kosten*.

II.19.4. Niet-subsidiabele kosten

Naast de kosten die niet voldoen aan de voorwaarden van artikel II.19.1, zijn de volgende kosten niet-subsidiabel:

- (a) beloning van het kapitaal en dividenden betaald door een begunstigde;
- (b) schulden en kosten van schulden;
- (c) voorzieningen voor verliezen of schulden;
- (d) debetrente;
- (e) dubieuze schuldvorderingen;
- (f) wisselkoersverliezen;
- (g) kosten voor overmakingen van de Commissie die door de bank van een begunstigde in rekening worden gebracht;
- (h) kosten die door de begunstigde zijn gedeclareerd in het kader van een andere actie die een subsidie uit de begroting van de Unie ontvangt. Dergelijke subsidies omvatten subsidies toegekend door een lidstaat en gefinancierd uit de begroting van de Unie en subsidies toegekend door andere instanties dan de Commissie met het oog op de uitvoering van de begroting van de Unie. Met name mogen begunstigden die een uit de begroting van de Unie of Euratom gefinancierde exploitatiesubsidie ontvangen geen indirecte kosten declareren voor de periode(n) die door de exploitatiesubsidie wordt (worden) gedekt, tenzij zij kunnen aantonen dat de exploitatiesubsidie geen kosten van de actie dekt;
- (i) bijdragen in natura van derden;
- (j) buitensporige of ondoordachte uitgaven;
- (k) aftrekbare btw.

ARTIKEL II.20 - AANWIJSBAARHEID EN VERIFIEERBAARHEID VAN DE GEDECLAREERDE BEDRAGEN

II.20.1. Declaratie van kosten en bijdragen

Elke begunstigde moet het volgende declareren als subsidiabele kosten of als gevraagde bijdrage:

- (a) voor werkelijk gemaakte kosten: de kosten die hij werkelijk heeft gemaakt voor de *actie*;

- (b) voor eenheidskosten of bijdragen per eenheid: het bedrag verkregen door het in artikel I.3.2, onder a), ii), of onder b), vermelde bedrag per eenheid te vermenigvuldigen met het werkelijke aantal gebruikte of geproduceerde eenheden;
- (c) voor vaste kosten of bijdragen: het in artikel I.3.2, onder a), iii), of onder c), vermelde totale bedrag, indien de betrokken taken of de betrokken delen van de *actie*, zoals beschreven in bijlage II, correct zijn uitgevoerd;
- (d) voor kosten of bijdragen op basis van een forfaitair percentage: het bedrag verkregen door het in artikel I.3.2, onder a), iv), of onder d), vermelde forfaitaire percentage toe te passen;
- (e) voor een niet aan de kosten gekoppelde financiering: het in artikel I.3.2, onder e), vermelde totale bedrag, indien de betrokken resultaten of voorwaarden, zoals beschreven in bijlage II, naar behoren zijn verwezenlijkt of vervuld;
- (f) voor eenheidskosten die worden gedeclareerd op basis van de gebruikelijke kostenberekeningsmethoden van de begunstigde: het bedrag verkregen door het overeenkomstig de gebruikelijke kostenberekeningsmethoden van de begunstigde berekende bedrag per eenheid te vermenigvuldigen met het werkelijke aantal gebruikte of geproduceerde eenheden;
- (g) voor vaste kosten die worden gedeclareerd op basis van de gebruikelijke kostenberekeningsmethoden van de begunstigde: het overeenkomstig de gebruikelijke kostenberekeningsmethoden van de begunstigde berekende totale bedrag, indien de betrokken taken of de betrokken delen van de *actie* correct zijn uitgevoerd;
- (h) voor kosten op basis van een forfaitair percentage die worden gedeclareerd op basis van de gebruikelijke kostenberekeningsmethoden van de begunstigde: het bedrag verkregen door het overeenkomstig de gebruikelijke kostenberekeningsmethoden van de begunstigde berekende forfaitaire percentage toe te passen.

II.20.2. Registers en overige documentatie ter staving van de gedeclareerde kosten en bijdragen

Elke begunstigde moet de volgende elementen verstrekken indien dat wordt verlangd in het kader van controles of audits in de zin van artikel II.27:

- (a) voor werkelijk gemaakte kosten: adequate bewijsstukken ter staving van de gedeclareerde kosten, zoals contracten, facturen en boekhoudstukken.

Voorts moeten de gebruikelijke boekhoudprocedures en interne-controleprocedures van de begunstigde een directe afstemming mogelijk maken tussen enerzijds de gedeclareerde bedragen en anderzijds de in de boekhouding opgenomen bedragen en de op de bewijsstukken vermelde bedragen;

- (b) voor eenheidskosten of bijdragen per eenheid: adequate bewijsstukken ter staving van het aantal gedeclareerde eenheden.

De begunstigde hoeft de werkelijke subsidiabele gedekte kosten niet aan te wijzen en hoeft geen bewijsstukken, zoals boekhoudstukken, over te leggen om het per eenheid gedeclareerde bedrag te staven;

- (c) voor vaste kosten of bijdragen: adequate bewijsstukken waaruit blijkt dat de *actie* correct is uitgevoerd.

De begunstigde hoeft de werkelijke subsidiabele gedekte kosten niet aan te wijzen en hoeft geen bewijsstukken, zoals boekhoudstukken, over te leggen om het gedeclareerde vaste bedrag te staven;

- (d) voor kosten of bijdragen op basis van een forfaitair percentage: adequate bewijsstukken ter staving van de subsidiabele kosten of de gevraagde bijdrage waarop het forfaitaire percentage van toepassing is.

De begunstigde hoeft de werkelijke subsidiabele gedekte kosten niet aan te wijzen en hoeft geen bewijsstukken, zoals boekhoudstukken, over te leggen om het toegepaste forfaitaire percentage te staven;

- (e) voor een niet aan de kosten gekoppelde financiering: adequate bewijsstukken waaruit blijkt dat de *actie* correct is uitgevoerd.

De begunstigde hoeft de werkelijke subsidiabele gedekte kosten niet aan te wijzen en hoeft geen bewijsstukken, zoals boekhoudstukken, over te leggen om het bedrag dat als een niet aan de kosten gekoppelde financiering is gedeclareerd, te staven;

- (f) voor eenheidskosten die worden gedeclareerd op basis van de gebruikelijke kostenberekeningsmethoden van de begunstigde: adequate bewijsstukken ter staving van het aantal gedeclareerde eenheden;
- (g) voor vaste kosten die worden gedeclareerd op basis van de gebruikelijke kostenberekeningsmethoden van de begunstigde: adequate bewijsstukken waaruit blijkt dat de *actie* correct is uitgevoerd;
- (h) voor kosten op basis van een forfaitair percentage die worden gedeclareerd op basis van de gebruikelijke kostenberekeningsmethoden van de begunstigde: adequate bewijsstukken ter staving van de subsidiabele kosten waarop het forfaitaire percentage van toepassing is.

II.20.3. Voorwaarden aan de hand waarvan de conformiteit van de kostenberekeningsmethoden wordt vastgesteld

II.20.3.1. In de in artikel II.20.2, onder f), g) en h), bedoelde gevallen, hoeft de begunstigde niet de werkelijke subsidiabele kosten aan te wijzen, maar moet hij ervoor zorgen dat de kostenberekeningsmethoden die worden toegepast voor het declareren van de subsidiabele kosten voldoen aan de volgende voorwaarden:

- (a) de toegepaste kostenberekeningsmethoden zijn zijn gebruikelijke kostenberekeningsmethoden en worden op consistente wijze toegepast op grond van objectieve criteria, ongeacht de financieringsbron;
- (b) de gedeclareerde kosten kunnen direct worden afgestemd met de in zijn algemene boekhouding opgenomen bedragen, en
- (c) de kostencategorieën gebruikt voor de vaststelling van de gedeclareerde kosten omvatten geen niet-subsidiabele kosten of kosten die worden gedekt door andere subsidievormen in de zin van artikel I.3.2.

II.20.3.2. Indien daarin in de bijzondere voorwaarden is voorzien, kan de begunstigde bij de Commissie een verzoek indienen waarin hij haar vraagt de conformiteit van zijn gebruikelijke kostenberekeningsmethoden te beoordelen. Indien dit in de bijzondere voorwaarden wordt voorgeschreven, moet het verzoek vergezeld gaan van een

certificaat betreffende de conformiteit van de kostenberekingsmethoden ("certificaat betreffende de conformiteit van de kostenberekingsmethoden").

Het certificaat betreffende de conformiteit van de kostenberekingsmethoden:

- (a) moet worden opgesteld door een erkende accountant of, wanneer de begunstigde een overheidsinstantie is, een bevoegde en onafhankelijke ambtenaar, en
- (b) moet worden opgesteld conform bijlage VIII.

In het certificaat moet worden gecertificeerd dat de kostenberekingsmethoden die door de begunstigde worden toegepast voor het declareren van de subsidiabele kosten in overeenstemming zijn met de voorwaarden van artikel II.20.3.1 en met de eventuele aanvullende voorwaarden die in de bijzondere voorwaarden zijn vastgesteld.

II.20.3.3. Wanneer de Commissie de conformiteit van de gebruikelijke kostenberekingsmethoden van de begunstigde heeft bevestigd, mogen de kosten die conform deze methoden zijn gedeclareerd achteraf niet meer worden betwist, mits:

- (a) de werkelijk toegepaste methoden in overeenstemming zijn met de door de Commissie goedgekeurde methoden, en
- (b) de begunstigde geen informatie heeft achtergehouden met het oog op de goedkeuring van zijn kostenberekingsmethoden.

ARTIKEL II.21 – SUBSIDIABILITEIT VAN KOSTEN VAN ENTITEITEN DIE GELIEERD ZIJN MET DE BEGUNSTIGDEN

Wanneer de bijzondere voorwaarden een bepaling bevatten over met de begunstigden gelieerde entiteiten, zijn de door een dergelijke entiteit gemaakte kosten subsidiabel, mits:

- (a) die kosten voldoen aan dezelfde voorwaarden van de artikelen II.19 en II.20 als die welke gelden voor de begunstigde, en
- (b) de begunstigde waarmee de entiteit is gelieerd ervoor zorgt dat de voor hem geldende voorwaarden van de artikelen II.4, II.5, II.6, II.8, II.10, II.11 en II.27 ook gelden voor die entiteit.

ARTIKEL II.22 - BUDGETOVERSCHRIJVINGEN

De begunstigden mogen het in bijlage II opgenomen geraamde budget aanpassen door onder elkaar en tussen de verschillende budgetcategorieën overschrijvingen te verrichten, mits de *actie* wordt uitgevoerd zoals beschreven in bijlage II. Voor een dergelijke aanpassing is geen wijziging van de overeenkomst in de zin van artikel II.13 vereist.

De begunstigden mogen echter geen kosten toevoegen in verband met *subcontracten* die niet in bijlage 1 staan vermeld, tenzij dergelijke aanvullende *subcontracten* door de Commissie zijn goedgekeurd overeenkomstig artikel II.11.1, onder d).

Wanneer de begunstigden de waarde van de bijdrage waarop elk van hen conform artikel II.26.3, derde alinea, onder c), aanspraak kan maken, willen wijzigen, moet de

coördinator, in afwijking van de eerste alinea, verzoeken om een wijziging in de zin van artikel II.13.

De eerste drie alinea's gelden niet voor vaste bedragen in de zin van artikel I.3.2, onder a), iii), of onder c), en evenmin voor niet aan de kosten gekoppelde financieringen in de zin van artikel I.3.2, onder e).

ARTIKEL II.23 — NIET-NALEVING VAN VERSLAGLEGGINGSVERPLICHTINGEN

De Commissie kan de overeenkomst opzeggen conform het bepaalde in artikel II.17.3.1, onder c), en kan het subsidiebedrag verlagen conform het bepaalde in artikel II.25.4 wanneer de coördinator:

- (a) geen verzoek om tussentijdse betaling of betaling van het saldo, vergezeld van de in artikel I.4.3 of artikel I.4.4 bedoelde documenten, heeft ingediend binnen zestig kalenderdagen na afloop van de betrokken verslagperiode, en
- (b) binnen zestig kalenderdagen na daartoe door de Commissie schriftelijk te zijn aangemaand, nog steeds geen verzoek heeft ingediend.

ARTIKEL II.24 — OPSCHORTING VAN BETALINGEN EN BETALINGSTERMIJNEN

II.24.1. Opschorting van betalingen

II.24.1.1. Gronden voor opschorting

De Commissie kan de voorfinanciering en de tussentijdse betalingen voor een of meerdere begunstigden of de betaling van het saldo voor alle begunstigden te allen tijde geheel of gedeeltelijk opschorten:

- (a) wanneer de Commissie over bewijzen beschikt dat een begunstigde zich bij de toekenningsprocedure of de uitvoering van de overeenkomst schuldig heeft gemaakt aan *onregelmatigheden, fraude of schendingen van verplichtingen*;
- (b) wanneer de Commissie over bewijzen beschikt dat een begunstigde zich schuldig heeft gemaakt aan *onregelmatigheden, fraude* of ernstige *schendingen van verplichtingen* in het kader van andere subsidies die door de Unie of de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie ("Euratom") onder soortgelijke voorwaarden zijn toegekend aan die begunstigde en wanneer die *onregelmatigheden, fraude* of *schendingen van verplichtingen* een belangrijke invloed hebben op de onderhavige subsidie, of
- (c) wanneer de Commissie een vermoeden heeft dat een begunstigde zich bij de toekenningsprocedure of de uitvoering van de overeenkomst schuldig heeft gemaakt aan *onregelmatigheden, fraude* of *schendingen van verplichtingen* en moet verifiëren of haar vermoeden juist is.

II.24.1.2. Opschortingsprocedure

Stap 1 — Vóór de opschorting van de betalingen, moet de Commissie de coördinator een formele kennisgeving sturen:

- (a) waarin zij hem in kennis stelt:
- (i) van haar voornemen om de betalingen op te schorten;
 - (ii) van de redenen voor de opschorting;
 - (iii) in de in artikel II.24.1.1, onder a) en b), bedoelde gevallen, van de voorwaarden voor de hervatting van de betalingen, en
- (b) waarin zij hem verzoekt binnen dertig kalenderdagen na de ontvangst van de *formele kennisgeving* zijn opmerkingen in te dienen.

Stap 2 — Indien de Commissie geen opmerkingen ontvangt of beslist de procedure voort te zetten ondanks de ontvangen opmerkingen, moet zij aan de coördinator een *formele kennisgeving* sturen waarin zij hem in kennis stelt van:

- (a) de opschorting van de betalingen;
- (b) de redenen voor de opschorting;
- (c) de definitieve voorwaarden voor de hervatting van de betalingen in de in artikel II.24.1.1, onder a) en b), bedoelde gevallen;
- (d) de indicatieve datum van de voltooiing van de vereiste verificaties in het in artikel II.24.1.1, onder c), bedoelde geval.

De coördinator moet de overige begunstigden onmiddellijk in kennis stellen van de opschorting. De opschorting wordt van kracht op de dag waarop de Commissie de *formele kennisgeving* van de opschorting toezendt (stap 2).

In het andere geval moet de Commissie de coördinator een *formele kennisgeving* sturen waarin zij hem mededeelt dat zij de opschortingsprocedure stopzet.

II.24.1.3. Gevolgen van de opschorting

Tijdens de periode waarin de betalingen zijn opgeschort:

- (a) mag de coördinator geen betalingsverzoeken en bewijsstukken in de zin van de artikelen I.4.2, I.4.3 en I.4.4 indienen, of
- (b) mag de coördinator, wanneer de opschorting betrekking heeft op voorfinancieringen of tussentijdse betalingen voor slechts een of meerdere begunstigden, geen betalingsverzoeken en bewijsstukken betreffende de deelname van die begunstigde(n) aan de *actie* indienen.

De desbetreffende betalingsverzoeken en bewijsstukken kunnen zo spoedig mogelijk na de hervatting van de betalingen worden ingediend of kunnen worden gevoegd bij het eerste betalingsverzoek dat volgens het tijdschema van artikel I.4.1 moet worden ingediend na de hervatting van de betalingen.

De opschorting van de betalingen doet geen afbreuk aan het recht van de coördinator om de uitvoering van de *actie* op te schorten overeenkomstig artikel II.16.1 of om de overeenkomst of de deelname van een begunstigde op te zeggen overeenkomstig de artikelen II.17.1 en II.17.2.

II.24.1.4. Hervatting van de betalingen

Opdat de Commissie de betalingen zou kunnen hervatten, moeten de begunstigden zo spoedig mogelijk voldoen aan de meegedeelde voorwaarden en moeten zij de Commissie in kennis stellen van de op dat gebied gemaakte vorderingen.

Indien aan de voorwaarden voor de hervatting van de betalingen is voldaan, wordt de opschorting opgeheven. De Commissie stuurt de coördinator een *formele kennisgeving* waarin zij hem daarvan in kennis stelt.

II.24.2. Opschorting van betalingstermijnen

II.24.2.1. De Commissie kan de in de artikelen I.4.2, I.4.3 en I.4.5 vermelde betalingstermijnen te allen tijde opschorten indien een betalingsverzoek niet kan worden goedgekeurd omdat:

- (a) het niet voldoet aan de voorwaarden van de overeenkomst;
- (b) de vereiste bewijsstukken niet zijn overgelegd; of
- (c) er twijfel is over de subsidiabiliteit van de in de financiële staten gedeclareerde kosten en er aanvullende controles, evaluaties, audits of onderzoeken vereist zijn.

II.24.2.2. De Commissie moet aan de coördinator een *formele kennisgeving* sturen waarin zij hem in kennis stelt:

- (a) van de opschorting, en
- (b) van de redenen voor de opschorting.

De opschorting wordt van kracht op de dag waarop de Commissie de *formele kennisgeving* toezendt.

II.24.2.3. Indien niet langer aan de voorwaarden voor de opschorting van de betalingstermijnen is voldaan, wordt de opschorting opgeheven en gaat de resterende periode in.

Indien de opschorting langer duurt dan twee maanden, kan de coördinator de Commissie vragen of de opschorting van kracht blijft.

Indien de betalingstermijn is opgeschort omdat de technische verslagen of de financiële staten niet voldoen aan de voorwaarden van de overeenkomst en het herziene verslag of de herziene staat niet werd ingediend of wel werd ingediend maar opnieuw werd afgewezen, kan de Commissie de overeenkomst of de deelname van de begunstigde opzeggen overeenkomstig artikel II.17.3.1, onder c), en de subsidie verlagen overeenkomstig artikel II.25.4.

ARTIKEL II.25 – BEREKENING VAN HET DEFINITIEVE SUBSIDIEBEDRAG

Het definitieve subsidiebedrag hangt af van de mate waarin de *actie* is uitgevoerd conform de voorwaarden van de overeenkomst.

Het definitieve subsidiebedrag wordt door de Commissie berekend op het moment van de betaling van het saldo. Bij de berekening moeten de volgende stappen worden toegepast:

Stap 1 — Toepassing van het vergoedingspercentage op de subsidiabele kosten en toevoeging van de niet aan de kosten gekoppelde financieringen, de bijdragen per eenheid, de bijdragen op basis van een forfaitair percentage en de vaste bijdragen

Stap 2 — Beperking tot het *maximumbedrag van de subsidie*

Stap 3 — Verlaging in verband met het beginsel dat de subsidie geen winst mag opleveren

Stap 4 — Verlaging in verband met onjuiste uitvoering of schending van andere verplichtingen

II.25.1. Stap 1 — Toepassing van het vergoedingspercentage op de subsidiabele kosten en toevoeging van de niet aan de kosten gekoppelde financieringen, de bijdragen per eenheid, de bijdragen op basis van een forfaitair percentage en de vaste bijdragen

Deze stap houdt het volgende in:

- (a) wanneer de subsidie overeenkomstig artikel I.3.2, onder a), i), wordt verleend in de vorm van een vergoeding van werkelijk gemaakte subsidiabele kosten, wordt het in dat artikel genoemde vergoedingspercentage toegepast op de subsidiabele kosten die door de Commissie zijn goedgekeurd voor de desbetreffende kostencategorieën, begunstigden en gelieerde entiteiten;
- (b) wanneer de subsidie overeenkomstig artikel I.3.2, onder a), ii) tot en met v), wordt verleend in de vorm van een vergoeding van subsidiabele eenheidskosten, vaste kosten of kosten op basis van een forfaitair percentage, wordt het in dat artikel genoemde vergoedingspercentage toegepast op de subsidiabele kosten die door de Commissie zijn goedgekeurd voor de desbetreffende kostencategorieën, begunstigden en gelieerde entiteiten.

Het bedrag van het vrijwilligerswerk dat als directe subsidiabele kosten voor de betrokken begunstigden en gelieerde entiteiten wordt gedeclareerd, moet worden beperkt tot het laagste van de volgende bedragen:

- i) alle financieringsbronnen zoals vermeld in de definitieve financiële staat en zoals aanvaard door de Commissie, vermenigvuldigd met vijftig procent, of
 - ii) het bedrag van het vrijwilligerswerk zoals aangegeven in het in bijlage II opgenomen geraamde budget;
- (c) wanneer de subsidie overeenkomstig artikel I.3.2, onder b), wordt verleend in de vorm van een bijdrage per eenheid, wordt de in dat artikel genoemde bijdrage per eenheid vermenigvuldigd met het werkelijke aantal eenheden dat door de Commissie is goedgekeurd voor de desbetreffende begunstigden en gelieerde entiteiten;
 - (d) wanneer de subsidie overeenkomstig artikel I.3.2, onder c), wordt verleend in de vorm van een vaste bijdrage, past de Commissie de in dat artikel genoemde vaste bijdrage toe voor de desbetreffende begunstigden en gelieerde entiteiten wanneer zij vaststelt dat de betrokken taken of de betrokken delen van de *actie* correct zijn uitgevoerd conform bijlage I;

- (e) wanneer de subsidie overeenkomstig artikel I.3.2, onder d), wordt verleend in de vorm van een bijdrage op basis van een forfaitair percentage, wordt het in dat artikel genoemde forfaitaire percentage toegepast op de subsidiabele kosten of de bijdragen die door de Commissie zijn goedgekeurd voor de desbetreffende begunstigden en gelieerde entiteiten;
- (f) wanneer de subsidie overeenkomstig artikel I.3.2, onder e), wordt verleend in de vorm van een niet aan de kosten gekoppelde financiering, past de Commissie het in dat artikel genoemde bedrag toe voor de desbetreffende begunstigden en gelieerde entiteiten wanneer zij vaststelt dat [de in bijlage I vermelde voorwaarden zijn vervuld][en][de in bijlage I vermelde resultaten zijn verwezenlijkt].

Wanneer artikel I.3.2 voorziet in een combinatie van verschillende subsidievormen, moeten de verkregen bedragen bij elkaar worden opgeteld.

II.25.2. Stap 2 — Beperking tot het *maximumbedrag van de subsidie*

In geen geval mag het door de Commissie aan de begunstigden betaalde totaalbedrag meer bedragen dan het *maximumbedrag van de subsidie*.

Indien het bedrag dat na toepassing van stap 1 wordt verkregen hoger is dan dit maximumbedrag, wordt het definitieve subsidiebedrag begrensd tot dit maximumbedrag.

Indien er vrijwilligerswerk wordt gedeclareerd als onderdeel van de directe subsidiabele kosten, is het definitieve subsidiebedrag begrensd tot het bedrag van de totale subsidiabele kosten en bijdragen die door de Commissie zijn goedgekeurd, verminderd met het bedrag van het vrijwilligerswerk dat door de Commissie is goedgekeurd.

II.25.3. Stap 3 — Verlaging in verband met het beginsel dat de subsidie geen winst mag opleveren

De subsidie mag voor de begunstigden geen winst opleveren, tenzij in de bijzondere voorwaarden anders is bepaald.

De winst moet als volgt worden berekend:

- a) het verschil tussen de totale ontvangsten van de actie en de totale subsidiabele kosten van de actie wordt als volgt berekend:

{ de ontvangsten van de actie

min

de totale geconsolideerde subsidiabele kosten en bijdragen die zijn goedgekeurd door de Commissie en overeenkomen met de overeenkomstig artikel II.25.1 vastgestelde bedragen }

De ontvangsten van de actie worden als volgt berekend:

{ de inkomsten die door de *actie* zijn gegenereerd voor de begunstigden en gelieerde entiteiten die geen non-profitorganisaties zijn

plus

het bedrag dat is verkregen na toepassing van de stappen 1 en 2 }

, wanneer de door de *actie* gegenereerde inkomsten de geconsolideerde inkomsten zijn die op de datum waarop de coördinator het verzoek om betaling van het saldo opstelt, zijn vastgesteld, gegenereerd of bevestigd voor begunstigden en gelieerde entiteiten die geen non-profitorganisaties zijn.

Bijdragen in natura en financiële bijdragen van derden worden niet als ontvangsten beschouwd.

- b) Indien het overeenkomstig punt a) berekende bedrag positief is, wordt dit bedrag in mindering gebracht op het na de toepassing van de stappen 1 en 2 berekende bedrag, naar evenredigheid van het definitieve percentage van vergoeding van de werkelijke subsidiabele kosten van de *actie* die door de Commissie zijn goedgekeurd voor de in artikel I.3.2, onder a), i), bedoelde kostencategorieën.

II.25.4. Stap 4 — Verlaging in verband met onjuiste uitvoering of schending van andere verplichtingen

De Commissie kan het *maximumbedrag van de subsidie* verlagen indien de *actie* niet is uitgevoerd zoals beschreven in bijlage II (d.w.z. indien de *actie* niet, slecht, onvolledig of niet-tijdig is uitgevoerd) of indien een andere verplichting uit hoofde van de overeenkomst niet is nagekomen.

Het bedrag van de verlaging is in verhouding tot de mate waarin de *actie* onjuist is uitgevoerd of de ernst van de schending.

Voordat de Commissie de subsidie verlaagt, moet zij aan de coördinator een *formele kennisgeving* sturen:

- (a) waarin zij hem in kennis stelt van:
- (i) haar voornemen om het *maximumbedrag van de subsidie* te verlagen;
 - (ii) het beoogde bedrag van de verlaging van de subsidie;
 - (iii) de redenen voor de verlaging, en
- (b) waarin zij hem verzoekt binnen dertig kalenderdagen na de ontvangst van de formele kennisgeving zijn opmerkingen in te dienen.

Indien de Commissie geen opmerkingen ontvangt of beslist de verlaging toe te passen ondanks de ontvangen opmerkingen, stuurt zij aan de coördinator een *formele kennisgeving* waarin zij hem in kennis stelt van haar besluit.

Indien de subsidie wordt verlaagd, moet de Commissie het verlaagde subsidiebedrag berekenen door het bedrag van de verlaging (berekend naar evenredigheid van de mate van onjuiste uitvoering van de *actie* of de ernst van de *schending van de verplichtingen*) in mindering te brengen op het *maximumbedrag van de subsidie*.

Het definitieve subsidiebedrag is het laagste van de volgende twee bedragen:

- (a) het bedrag dat is verkregen na toepassing van de stappen 1 tot en met 3, of
- (b) het verlaagde subsidiebedrag na toepassing van stap 4.

ARTIKEL II.26 - TERUGVORDERING

II.26.1. Terugvordering op het tijdstip van de betaling van het saldo

Wanneer de betaling van het saldo geschiedt in de vorm van een terugvordering, moet de coördinator het betrokken bedrag terugbetalen aan de Commissie, ook al was hij niet de uiteindelijke ontvanger van het verschuldigde bedrag.

II.26.2. Terugvordering na de betaling van het saldo

Wanneer er krachtens de artikelen II.27.6, II.27.7 en II.27.8 een bedrag moet worden teruggevorderd, moet de begunstigde op wie de bevindingen van de audit of OLAF betrekking hebben, het betrokken bedrag terugbetalen aan de Commissie. Wanneer de bevindingen van de audit geen betrekking hebben op een specifieke begunstigde (of diens gelieerde entiteiten), moet de coördinator het betrokken bedrag terugbetalen aan de Commissie, ook al was hij niet de uiteindelijke ontvanger van het verschuldigde bedrag.

Elke begunstigde is aansprakelijk voor de terugbetaling van bedragen die door de Commissie ten onrechte zijn betaald als bijdrage in de door zijn gelieerde entiteiten gemaakte kosten.

II.26.3. Terugvorderingsprocedure

Vóór de terugvordering, moet de Commissie aan de betrokken begunstigde een *formele kennisgeving* sturen:

- (a) waarin zij hem in kennis stelt van haar voornemen om het ten onrechte betaalde bedrag terug te vorderen;
- (b) waarin zij het verschuldigde bedrag en de redenen voor de terugvordering vermeldt, en
- (c) waarbij de begunstigde wordt verzocht om binnen een bepaalde termijn opmerkingen in te dienen.

Indien er geen opmerkingen zijn ingediend of indien de Commissie ondanks de door de begunstigde ingediende opmerkingen beslist de terugvorderingsprocedure voort te zetten, kan de Commissie de terugvordering bevestigen door de begunstigde via een *formele kennisgeving* een debetnota toe te zenden, waarin de betalingswijze en -datum zijn vermeld.

Indien het bedrag niet is betaald op de in de debetnota genoemde datum, vordert de Commissie het verschuldigde bedrag terug:

- (a) door het — zonder voorafgaande toestemming van de begunstigde — te verrekenen met bedragen die de Commissie of een uitvoerend agentschap verschuldigd is aan de betrokken begunstigde (uit de begroting van de Unie of de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (Euratom)) ("verrekening").

In uitzonderlijke omstandigheden kan de Commissie, ter bescherming van de financiële belangen van de Unie, vóór de vervaldatum overgaan tot verrekening.

Tegen een dergelijke verrekening kan overeenkomstig artikel 263 VWEU beroep worden ingesteld bij het Gerecht van de Europese Unie;

- (b) door het aanspreken van de financiële garantie, voor zover artikel I.4.2 voorziet in een dergelijke garantie ("het aanspreken van de financiële garantie");
- (c) door de begunstigen hoofdelijk aansprakelijk te stellen tot de maximale Uniebijdrage die voor elke begunstigde is vermeld in het geraamde budget;
- (d) door overeenkomstig artikel II.18.2 of conform de bijzondere voorwaarden juridische stappen te ondernemen of door overeenkomstig artikel II.18.3 een besluit dat executoriale titel vormt, vast te stellen.

II.26.4. Vertragsrente

Indien het bedrag niet is betaald op de in de debetnota vermelde datum, wordt het terug te vorderen bedrag vermeerderd met de vertragsrente tegen het in artikel I.4.14 vastgestelde tarief vanaf de dag die volgt op de in de debetnota vermelde betalingsdatum tot en met de dag waarop de Commissie het volledige bedrag ontvangt.

Gedeeltelijke betalingen moeten eerst worden aangerekend op de kosten en de vertragsrente en pas daarna op de hoofdsom.

II.26.5. Bankkosten

Bankkosten die zijn gemaakt in het kader van de terugvorderingsprocedure moeten worden gedragen door de betrokken begunstigde, tenzij Richtlijn 2007/64/EG⁴ van toepassing is.

ARTIKEL II.27 - CONTROLES, AUDITS EN EVALUATIES

II.27.1. Technische en financiële controles, audits, tussentijdse evaluaties en eindevaluaties

De Commissie kan tijdens de uitvoering of na afloop van de *actie* technische en financiële controles en audits verrichten om na te gaan of de begunstigen de *actie* correct uitvoeren en de verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst nakomen. Zij kan ook de wettelijk voorgeschreven boekhouding van de begunstigen controleren in het kader van periodieke evaluaties van vaste bedragen, eenheidskosten of bedragen op basis van een forfaitair percentage.

De in het kader van controles of audits verstrekte informatie en documenten moeten vertrouwelijk worden behandeld.

Bovendien kan de Commissie een tussentijdse evaluatie of een eindevaluatie uitvoeren om de resultaten van de *actie* te vergelijken met de doelstelling van het betrokken programma van de Unie.

⁴ Richtlijn 2007/64/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007 betreffende betalingsdiensten in de interne markt tot wijziging van de Richtlijnen 97/7/EG, 2002/65/EG, 2005/60/EG en 2006/48/EG, en tot intrekking van Richtlijn 97/5/EG.

Controles, audits of evaluaties van de Commissie kunnen rechtstreeks door het eigen personeel van de Commissie worden verricht dan wel door enige andere daartoe door de Commissie gemachtigde externe instantie.

De Commissie kan dergelijke controles, audits of evaluaties starten tijdens de uitvoering van de overeenkomst en gedurende een periode van vijf jaar die ingaat op de datum waarop het saldo is betaald. Deze periode wordt beperkt tot drie jaar wanneer het *maximumbedrag van de subsidie* niet hoger is dan 60 000 EUR.

De controle-, audit- of evaluatieprocedures worden geacht te zijn gestart op de datum van ontvangst van de desbetreffende aankondigingsbrief van de Commissie.

Indien de audit betrekking heeft op een gelieerde entiteit, moet de betrokken begunstigde die gelieerde entiteit daarvan in kennis stellen.

II.27.2. Verplichting tot bewaring van documenten

De begunstigden moeten alle originele documenten, met name van boekhoudkundige en fiscale aard, op elk passend medium bewaren, met inbegrip van gedigitaliseerde originelen wanneer dat door hun nationale recht is toegestaan en onder de daarin vastgestelde voorwaarden, gedurende een periode van vijf jaar die ingaat op de datum waarop het saldo is betaald.

De periode gedurende welke de documenten moeten worden bewaard, wordt beperkt tot drie jaar wanneer het *maximumbedrag van de subsidie* niet hoger is dan 60 000 EUR.

De in de eerste en tweede alinea bedoelde perioden worden verlengd in het geval van lopende audits, beroepsprocedures, geschillen of claims met betrekking tot de subsidie, waaronder de in artikel II.27.7 bedoelde gevallen. De begunstigden moeten de documenten dan bewaren totdat dergelijke audits, beroepsprocedures, geschillen of claims zijn afgehandeld.

II.27.3. Verplichting tot informatieverstrekking

Wanneer een controle, audit of evaluatie wordt gestart vóór de betaling van het saldo, moet de coördinator alle informatie, ook in elektronische vorm, verstrekken die door de Commissie of enige andere door de Commissie gemachtigde externe instantie wordt gevraagd. Indien nodig kan de Commissie verlangen dat een begunstigde deze informatie rechtstreeks verstrekt.

Wanneer een controle of audit wordt gestart na de betaling van het saldo, moet de in de vorige alinea bedoelde informatie door de betrokken begunstigde worden verstrekt.

Wanneer de betrokken begunstigde de in de eerste en tweede alinea vermelde verplichtingen niet nakomt, kan de Commissie:

- (a) alle kosten die onvoldoende worden gestaafd door de informatie die door de begunstigde is verstrekt, als niet-subsidiabel beschouwen;
- (b) elke niet aan de kosten gekoppelde financiering, elke bijdrage per eenheid, elke vaste bijdrage of elke bijdrage op basis van een forfaitair percentage die onvoldoende wordt gestaafd door de informatie die door de begunstigde is verstrekt, als onverschuldigd beschouwen.

II.27.4. Bezoeken ter plaatse

Tijdens een bezoek ter plaatse moeten de begunstigen het personeel van de Commissie en de door de Commissie gemachtigde externe personen toegang verlenen tot de plaatsen en de bedrijfsruimten waar de *actie* wordt of werd uitgevoerd, alsmede tot alle noodzakelijke informatie, ook in elektronische vorm.

Zij moeten ervoor zorgen dat de informatie vlot beschikbaar is op het moment van het bezoek ter plaatse en dat de gevraagde informatie in een passende vorm wordt overhandigd.

Wanneer de betrokken begunstige in strijd met het bepaalde in de eerste en tweede alinea geen toegang verleent tot de betrokken plaatsen, bedrijfsruimten en informatie, kan de Commissie:

- (a) alle kosten die onvoldoende worden gestaafd door de informatie die door de begunstige is verstrekt, als niet-subsidiabel beschouwen;
- (b) elke niet aan de kosten gekoppelde financiering, elke bijdrage per eenheid, elke vaste bijdrage of elke bijdrage op basis van een forfaitair percentage die onvoldoende wordt gestaafd door de informatie die door de begunstige is verstrekt, als onverschuldigd beschouwen.

II.27.5. Contradictoire auditprocedure

Op grond van de tijdens de audit gedane bevindingen moet een voorlopig verslag worden opgesteld ("voorlopig auditverslag"). Dat verslag moet door de Commissie of haar gemachtigde vertegenwoordiger aan de betrokken begunstige worden toegezonden, die binnen dertig kalenderdagen na de datum van ontvangst van het verslag opmerkingen moet kunnen maken. Het definitieve verslag ("definitief auditverslag") moet binnen zestig kalenderdagen na het verstrijken van de termijn voor indiening van opmerkingen aan de betrokken begunstige worden toegezonden.

II.27.6. Gevolgen van audits

Op grond van de definitieve bevindingen van de audit kan de Commissie de maatregelen nemen die zij noodzakelijk acht, waaronder terugvordering op het tijdstip van of na de betaling van het saldo van alle door haar verrichte betalingen of een deel daarvan, conform artikel II.26.

Wanneer de definitieve bevindingen van de audit er komen na de betaling van het saldo, is het terug te vorderen bedrag gelijk aan het verschil tussen het herziene definitieve subsidiebedrag, vastgesteld overeenkomstig artikel II.25, en het totale bedrag dat uit hoofde van de overeenkomst aan de begunstigen is betaald voor de uitvoering van de *actie*.

II.27.7. Correctie van stelselmatige of terugkerende onregelmatigheden, fraude of schendingen van verplichtingen

II.27.7.1. De Commissie kan bevindingen van audits omtrent andere subsidies naar de onderhavige subsidie extrapoleren:

- (a) wanneer is vastgesteld dat de betrokken begunstige zich schuldig heeft gemaakt aan stelselmatige of terugkerende *onregelmatigheden, fraude* of *schendingen van*

verplichtingen in het kader van andere subsidies die door de Unie of Euratom onder soortgelijke voorwaarden zijn toegekend en die *onregelmatigheden, fraude* of *schendingen van verplichtingen* een belangrijke invloed hebben op de onderhavige subsidie, en

- (b) wanneer de definitieve bevindingen van de audit binnen de in artikel II.27.1 vermelde termijn aan de betrokken begunstigde zijn toegezonden via een *formele kennisgeving*, samen met de lijst van subsidies waarop de bevindingen betrekking hebben.

De extrapolatie van bevindingen kan leiden tot:

- (a) de afwijzing van kosten als niet-subsidiabel;
- (b) de verlaging van de subsidie overeenkomstig artikel II.25.4;
- (c) de terugvordering van onverschuldigde bedragen overeenkomstig artikel II.26;
- (d) de opschorting van de betalingen overeenkomstig artikel II.24.1;
- (e) de opschorting van de uitvoering van de *actie* overeenkomstig artikel II.16.2;
- (f) de opzegging overeenkomstig artikel II.17.3.

II.27.7.2. De Commissie moet de betrokken begunstigde een *formele kennisgeving* sturen waarin zij hem in kennis stelt van de stelselmatige of terugkerende *onregelmatigheden, fraude* of *schendingen van verplichtingen* en van haar voornemen om de bevindingen van de audit te extrapoleren, samen met de lijst van de betrokken subsidies.

- (a) Wanneer de bevindingen betrekking hebben op de subsidiabiliteit van kosten, verloopt de procedure als volgt:

Stap 1 — In de *formele kennisgeving* moeten de volgende elementen worden opgenomen:

- (i) een verzoek om opmerkingen in te dienen over de lijst van subsidies waarop de bevindingen betrekking hebben;
- (ii) een verzoek om voor alle betrokken subsidies herziene financiële staten in te dienen;
- (iii) indien mogelijk, het voor de extrapolatie gehanteerde correctiepercentage dat door de Commissie voor het berekenen van de afgewezen bedragen is vastgesteld op basis van de stelselmatige of terugkerende *onregelmatigheden, fraude* of *schendingen van verplichtingen*, wanneer de betrokken begunstigde:

- van mening is dat de indiening van herziene financiële staten niet mogelijk of haalbaar is, of

- geen herziene financiële staten zal indienen.

Stap 2 — Vanaf het moment waarop de betrokken begunstigde de *formele kennisgeving* ontvangt, heeft hij zestig kalenderdagen de tijd om opmerkingen en herziene financiële staten in te dienen of om een naar behoren onderbouwde alternatieve correctiemethode voor te stellen. In gerechtvaardigde gevallen kan deze termijn door de Commissie worden verlengd.

Stap 3 — Indien de betrokken begunstigde herziene financiële staten indient waarin rekening wordt gehouden met de bevindingen, bepaalt de Commissie het te corrigeren bedrag op basis van die herziene staten.

Indien de begunstigde een alternatieve correctiemethode voorstelt en de Commissie deze methode aanvaardt, moet de Commissie de betrokken begunstigde een *formele kennisgeving* sturen:

- (i) waarin zij hem mededeelt dat zij de alternatieve methode aanvaardt, en
- (ii) waarin zij hem in kennis stelt van de herziene subsidiabele kosten die worden verkregen door deze methode toe te passen.

In het andere geval moet de Commissie de betrokken begunstigde een *formele kennisgeving* sturen:

- (i) waarin zij hem mededeelt dat zij de opmerkingen of de voorgestelde alternatieve methode niet aanvaardt, en
- (ii) waarin zij hem in kennis stelt van de herziene subsidiabele kosten die worden verkregen door de aanvankelijk aan de begunstigde ter kennis gebrachte extrapolatiemethode toe te passen.

Wanneer de stelselmatige of terugkerende *onregelmatigheden, fraude of schendingen van verplichtingen* zijn vastgesteld na de betaling van het saldo, is het terug te vorderen bedrag gelijk aan het verschil tussen:

- (i) het herziene definitieve subsidiebedrag, dat overeenkomstig artikel II.25 is bepaald op basis van de herziene subsidiabele kosten die zijn gedeclareerd door de begunstigde en goedgekeurd door de Commissie of op basis van de herziene subsidiabele kosten na extrapolatie, en
 - (ii) het totale bedrag dat uit hoofde van de overeenkomst aan de begunstigden is betaald voor de uitvoering van de *actie*.
- (b) Wanneer de bevindingen betrekking hebben op de onjuiste uitvoering of een schending van een andere verplichting, verloopt de procedure als volgt:

Stap 1 — In de *formele kennisgeving* moeten de volgende elementen worden opgenomen:

- (i) een verzoek aan de begunstigde om opmerkingen in te dienen over de lijst van subsidies waarop de bevindingen betrekking hebben, en
- (ii) het forfaitaire correctiepercentage dat de Commissie voornemens is toe te passen op het *maximumbedrag van de subsidie* of een deel daarvan, conform het evenredigheidsbeginsel.

Stap 2 — Vanaf het moment waarop de betrokken begunstigde de *formele kennisgeving* ontvangt, heeft hij zestig kalenderdagen de tijd om opmerkingen in te dienen of om een naar behoren onderbouwd alternatief forfaitair percentage voor te stellen.

Stap 3 — Indien de Commissie het door de begunstigde voorgestelde alternatieve forfaitaire percentage aanvaardt, moet zij hem een *formele kennisgeving* sturen:

- (i) waarin zij hem mededeelt dat zij het alternatieve forfaitaire percentage aanvaardt, en
- (ii) waarin zij hem in kennis stelt van het gecorrigeerde subsidiebedrag dat wordt verkregen door dit forfaitaire percentage toe te passen.

In het andere geval moet de Commissie de betrokken begunstigde een *formele kennisgeving* sturen:

- (i) waarin zij hem meedeelt dat zij de opmerkingen of het voorgestelde alternatieve forfaitaire percentage niet aanvaardt, en
- (ii) waarin zij hem in kennis stelt van het gecorrigeerde subsidiebedrag dat wordt verkregen door het aanvankelijk aan de begunstigde ter kennis gebrachte forfaitaire percentage toe te passen.

Wanneer de stelselmatige of terugkerende *onregelmatigheden, fraude of schendingen van verplichtingen* zijn vastgesteld na de betaling van het saldo, is het terug te vorderen bedrag gelijk aan het verschil tussen:

- (i) het herziene definitieve subsidiebedrag na toepassing van de forfaitaire correctie, en
- (ii) het totale bedrag dat uit hoofde van de overeenkomst aan de begunstigden is betaald voor de uitvoering van de *actie*.

II.27.8. Rechten van OLAF

Het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) heeft voor controle- en onderzoeksdoeleinden dezelfde rechten als de Commissie, met name het recht van toegang.

Overeenkomstig Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 van de Raad⁵ en Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 van het Europees Parlement en de Raad⁶ kan OLAF eveneens ter plaatse controles en inspecties uitvoeren volgens de procedures waarin het Unierecht voorziet ter bescherming van de financiële belangen van de Unie tegen *fraude* en andere *onregelmatigheden*.

De bevindingen van OLAF kunnen er in voorkomend geval toe leiden dat de Commissie bedragen terugvordert van de begunstigden.

Voorts kunnen bevindingen van een OLAF-onderzoek leiden tot strafvervolging overeenkomstig het nationale recht.

II.27.9. Rechten van de Europese Rekenkamer en het EOM

⁵ Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 van de Raad van 11 november 1996 betreffende de controles en verificaties ter plaatse die door de Commissie worden uitgevoerd ter bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen tegen fraudes en andere onregelmatigheden.

⁶ Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 september 2013 betreffende onderzoeken door het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF).

De Europese Rekenkamer en het bij Verordening (EU) 2017/1939 van de Raad⁷ opgerichte Europees Openbaar Ministerie ("EOM") hebben voor de uitvoering van controles, audits en onderzoeken dezelfde rechten als de Commissie, en met name het recht van toegang.

⁷ Verordening (EU) 2017/1939 van de Raad van 12 oktober 2017 betreffende nauwere samenwerking bij de instelling van het Europees Openbaar Ministerie.

**[Optie 1 voor de ondertekening: BIJLAGE IV
VOLMACHT⁸**

Ondergetekende,

[voornaam en naam van de wettelijke vertegenwoordiger van de toekomstige begunstigde die deze volmacht ondertekent],

vertegenwoordiger van

[volledige officiële benaming van de toekomstige begunstigde] [*ACRONIEM*]

[*officiële rechtsvorm*]⁹

[*wettelijk registratienummer*]¹⁰

[volledig officieel adres]

[*btw-nummer*],

("de begunstigde"),

geeft

met het oog op de ondertekening en de uitvoering van de subsidieovereenkomst [titel en nummer] met de Europese Commissie ("de subsidieovereenkomst") voor de actie met de titel [titel van de actie invoegen] ("de actie")

:

1. volmacht aan

[volledige officiële benaming van de coördinator] [*ACRONIEM*]

[*officiële rechtsvorm*]

[*wettelijk registratienummer*]¹¹

⁸ Voor elke begunstigde, met uitzondering van de coördinator, een origineel exemplaar van deze bijlage bijvoegen.

⁹ Schrappen of invullen conform het formulier "Juridische entiteit".

¹⁰ Schrappen of invullen conform het formulier "Juridische entiteit".

¹¹ Schrappen of invullen conform het formulier "Juridische entiteit".

[volledig officieel adres]

[btw-nummer],

vertegenwoordigd door [voornaam, naam en functie van de wettelijke vertegenwoordiger van de coördinator] ("de coördinator")

om namens hem de subsidieovereenkomst met de Europese Commissie en de eventuele latere wijzigingen ervan te ondertekenen;

2. volmacht aan de coördinator om namens de begunstigde op te treden met inachtneming van de subsidieovereenkomst.

Ondergetekende verklaart hierbij dat de begunstigde alle voorwaarden van de subsidieovereenkomst aanvaardt en in het bijzonder alle bepalingen betreffende de coördinator en de andere begunstigen. Ondergetekende erkent met name dat de coördinator krachtens deze volmacht als enige gerechtigd is om financiële middelen van de Commissie te ontvangen en ze te verdelen onder de begunstigen overeenkomstig hun deelname aan de actie.

Ondergetekende aanvaardt hierbij dat de begunstigde alles in het werk zal stellen om de coördinator te helpen zijn verplichtingen uit hoofde van de subsidieovereenkomst na te komen, en om met name de coördinator op verzoek alle verlangde documenten en informatie te verstrekken.

Ondergetekende verklaart hierbij dat de begunstigde ermee instemt dat de bepalingen van de subsidieovereenkomst, met inbegrip van deze volmacht, voorrang hebben op alle andere overeenkomsten tussen de begunstigde en de coördinator die van invloed kunnen zijn op de uitvoering van de subsidieovereenkomst.

Deze volmacht wordt aan de subsidieovereenkomst gehecht en maakt integrerend deel uit van de subsidieovereenkomst.

HANDTEKENING

[voornaam, naam en functie van de wettelijke vertegenwoordiger van de volmachtgevende begunstigde]

[handtekening]

Gedaan te [plaats], [datum]

In tweevoud in het Nederlands]